

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

ตัวอย่าง แผ่นข้อมูลบุคคล (Fact Sheet)

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

- 1) ชื่อ, นามสกุล.....
- 2) จำนวนครั้งสัมภาษณ์.....
- วันที่สัมภาษณ์.....เวลา.....
- สถานที่สัมภาษณ์.....
- 3) เพศ.....4) อายุ.....ปี
- 5) ระดับการศึกษา.....
- 6) สถานที่อยู่อาศัย.....
- 7) ที่เกิด.....8) อาชีพ.....
- 9) รายได้.....10) เชื้อชาติ.....
- 11) ศาสนา.....
- 12) ปฏิกริยาของผู้ให้สัมภาษณ์.....
-
- 13) ปฏิกริยาและความรู้สึกของนักวิจัยต่อผู้ให้สัมภาษณ์และการสัมภาษณ์.....
-
-
-

แผ่นข้อมูลบุคคล (Fact Sheet)

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ (เด็กและเยาวชน)

- 1) ชื่อ, นามสกุล.....
- 2) จำนวนครั้งสัมภาษณ์.....
- วันที่สัมภาษณ์.....เวลา.....
- สถานที่สัมภาษณ์.....
- 3) เพศ.....4) อายุ.....ปี
- 5) ระดับการศึกษา.....
- 6) สถานที่อยู่อาศัย.....
- 7) ที่เกิด.....8) อาชีพ.....
- 9) รายได้.....10) เชื้อชาติ.....
- 11) ศาสนา.....
- 12) การรับชมมังคละจำนวน.....ปี
- 13) ปฏิกริยาของผู้ให้สัมภาษณ์.....
-
- 14) ปฏิกริยาและความรู้สึกของนักวิจัยต่อผู้ให้สัมภาษณ์และการสัมภาษณ์.....
-
-

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษา การสื่อสารเพื่อการผลิตซ้ำสื่อพื้นบ้านมังคละจังหวัดพิษณุโลก
(ผู้ให้ข้อมูลหลักวงมังคละ)

1. ในฐานะที่เป็นหัวหน้าวงมังคละ ท่านมีความสนใจมังคละเป็นการส่วนตัวหรือเป็นการสานต่อจากครอบครัวหรือได้รับแรงบันดาลใจมาจากใคร
2. มังคละกลายเป็นอาชีพของครอบครัวท่านได้อย่างไร
3. เนื้อหาในการเผยแพร่มังคละประกอบไปด้วยอะไรบ้าง
4. สถานที่หรือช่องทางในการเผยแพร่มังคละมีอะไรบ้าง
5. คนกลุ่มใดที่ชอบหรือสนใจชมมังคละของวงท่านบ้าง
6. ปัจจุบันมังคละในจังหวัดพิษณุโลกมีสภาพเป็นอย่างไรต่อสังคม
7. มังคละมีบทบาทอย่างไรต่อสังคมของท่านรวมถึงได้มีบทบาทอย่างไรในสังคมระดับประเทศในยุคที่เกิดกระแสโลกาภิวัตน์และวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาครอบงำ ความคิดวิถีชีวิตโดยเฉพาะเยาวชนไทย
8. ท่านคิดว่ามังคละประสบปัญหาอย่างไรท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมโลกาภิวัตน์ที่เข้ามากระทบกับชุมชนของท่าน
9. มังคละในความคิดของท่านเป็นสื่อพื้นบ้านที่ทำหน้าที่อะไรสำคัญและมีหน้าที่อื่นๆ อีกหรือไม่อย่างไร
10. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรที่รายการโทรทัศน์ได้เข้ามามีส่วนทำให้มังคละเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น
11. ท่านเคยชมรายการคุณพระช่วย ตอน มังคละออร์เคสตราหรือรายการห้องข่าวช่อง 7 สี ช่วงศาสตร์และศิลป์ ตอน การแสดงมังคละ จังหวัดพิษณุโลกหรือไม่ (ในกรณีที่ไม่เคยชมผู้วิจัยได้นำคลิปรายการดังกล่าวให้ชม)
12. เนื้อหารายการดังกล่าวได้นำเสนอเกี่ยวกับมังคละถูกต้องหรือไม่หากไม่ถูกต้องควรต้องทำให้ถูกต้องหรือไม่
13. ท่านคิดว่าควรใช้สื่อหรือช่องทางการสื่อสารใดในการทำให้มังคละสามารถเข้าถึงกลุ่มบุคคลทั่วไปโดยเฉพาะเยาวชนรุ่นใหม่ได้
14. ท่านคิดว่ามังคละจะดำรงอยู่อย่างยั่งยืนได้อย่างไร
15. มีข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติมหรือไม่อย่างไร

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อการผลิตซ้ำสื่อพื้นบ้านมังคละจังหวัดพิษณุโลก
(ผู้ให้ข้อมูลหลักของมังคละในสถาบันการศึกษา)

1. มังคละช่อแก้ว เกิดขึ้นได้อย่างไร
2. เหตุใดมังคละจึงถูกนำมาบรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษา
3. เนื้อหาของมังคละประกอบไปด้วยอะไรบ้าง
4. สถานที่หรือช่องทางในการเผยแพร่เพื่อสืบทอดมังคละมีอะไรบ้างและเป็นอย่างไร
5. คนกลุ่มใดที่ชอบหรือสนใจชมมังคละของท่านบ้าง
6. ปัจจุบันมังคละในจังหวัดพิษณุโลกมีสภาพเป็นอย่างไรต่อสังคม
7. มังคละมีบทบาทอย่างไรต่อสังคมของท่านรวมถึงได้มีบทบาทอย่างไรในสังคมระดับประเทศในยุคที่เกิดกระแสโลกาภิวัตน์และวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาครอบงำ ความคิดวิถีชีวิตโดยเฉพาะเยาวชนไทย
8. ท่านคิดว่ามังคละประสบปัญหาอย่างไรท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมโลกาภิวัตน์
9. มังคละในความคิดของท่านเป็นสื่อพื้นบ้านที่ทำหน้าที่อะไรสำคัญและมีหน้าที่อื่นๆ อีกหรือไม่อย่างไร
10. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรที่รายการโทรทัศน์ได้เข้ามามีส่วนทำให้มังคละเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น
11. ท่านเคยชมรายการคุณพระช่วย ตอน มังคละออร์เคสตราหรือรายการห้องข่าวช่อง 7 สี ช่วงศาสตร์และศิลป์ ตอน การแสดงมังคละ จังหวัดพิษณุโลกหรือไม่ (ในกรณีที่ไม่เคยชมผู้วิจัยได้นำคลิปรายการดังกล่าวให้ชม)
12. เนื้อหารายการดังกล่าวได้นำเสนอเกี่ยวกับมังคละถูกต้องหรือไม่หากไม่ถูกต้องควรต้องทำให้ถูกต้องหรือไม่
13. ท่านคิดว่าควรใช้สื่อหรือช่องทางการสื่อสารใดในการทำให้มังคละสามารถเข้าถึงกลุ่มบุคคลทั่วไปโดยเฉพาะเยาวชนรุ่นใหม่ได้
14. มังคละจะดำรงอยู่อย่างยั่งยืนได้อย่างไร
15. ท่านมีข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติมหรือไม่

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อการผลิตซ้ำสื่อพื้นบ้านมังคละจังหวัดพิษณุโลก
(ผู้ให้ข้อมูลรอง)

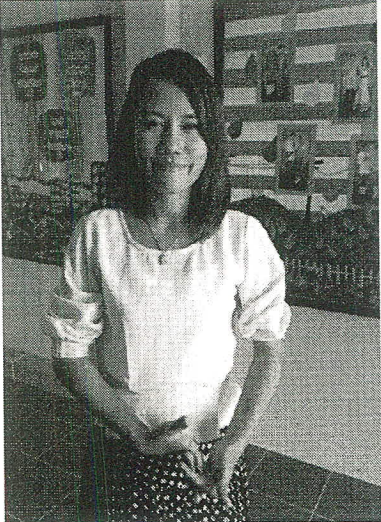
1. ท่านมีความสนใจหรือรู้จักมังคละได้อย่างไร
2. ท่านเข้ามาอยู่ในวงมังคละเมื่อไหร่ อย่างไร
3. ท่านมีตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในวงมังคละ
4. ท่านได้มีส่วนร่วมในการออกแบบท่ารำหรือการแสดงหรือไม่
5. ท่านมีความเห็นอย่างไรที่มังคละไปออกรายการโทรทัศน์ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มผู้ชม
6. ท่านเคยชมรายการคุณพระช่วย ตอน มังคละออร์เคสตราหรือรายการห้องข่าวช่อง 7 สี ช่วงศาสตร์และศิลป์ ตอน การแสดงมังคละ จังหวัดพิษณุโลกหรือไม่ (ในกรณีที่ไม่เคยชมผู้วิจัยได้นำคลิปรายการดังกล่าวให้ชม)
7. เนื้อหารายการดังกล่าวได้นำเสนอเกี่ยวกับมังคละถูกต้องหรือไม่หากไม่ถูกต้องควรต้องทำให้ถูกต้องหรือไม่
8. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรที่รายการโทรทัศน์ได้เข้ามามีส่วนทำให้มังคละเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น
9. ท่านคิดว่าควรใช้สื่อหรือช่องทางการสื่อสารใดในการทำให้มังคละสามารถเข้าถึงกลุ่มบุคคลทั่วไปโดยเฉพาะเยาวชนรุ่นใหม่ได้
10. ท่านคิดว่ามังคละจะได้รับการถ่ายทอดอย่างไร ถึงจะสามารถดำรงอยู่ได้ในอนาคต
11. ท่านมีข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติมหรือไม่

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อการผลิตซ้ำสื่อพื้นบ้านมังคละจังหวัดพิษณุโลก
(เด็กและเยาวชน)

1. รู้จักมังคละได้อย่างไร
2. ถ้ากล่าวถึงมังคละนึกถึงอะไร
3. เคยได้รับบทบาทหรือแสดง เป็นนักดนตรีในวงมังคละบ้างหรือไม่อย่างไร
4. เริ่มต้นเรียนมังคละในวิชาอะไร
5. เคยชมการแสดงมังคละที่ใดบ้าง (ถ้าเคยชมตอบคำถามข้อ 6)
6. การชมมังคละในโรงเรียนแตกต่างจากการชมมังคละในสถานที่อื่นๆ อย่างไร
7. หากไม่ได้เรียนมังคละในโรงเรียนจะทำให้รู้จักมังคละหรือไม่
8. ชอบมังคละหรือไม่
9. มีทัศนคติอย่างไรที่จะทำให้มังคละเป็นที่รู้จักในกลุ่มเยาวชนรุ่นเดียวกันหรือรุ่นใหม่ๆ
10. ทุกวันนี้คิดว่าสื่ออะไรมีบทบาทต่อชีวิตตนเองมากที่สุดและอยากให้มังคละถ่ายทอดผ่านสื่อใด โปรดแสดงความคิดเห็น
11. มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหรือไม่

ภาคผนวก ข ผู้ให้ข้อมูล

ตาราง 1 ผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มม้งคละ	ผู้ให้ข้อมูล
กลุ่มที่มีสถานภาพทางสังคม 1. วงม้งคละวงทองอยู่ ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก	
ผู้ให้ข้อมูลหลัก	พันจ่าอากาศเอกประโยชน์ ลูกพลับ
	
ผู้ให้ข้อมูลรอง	ศิริประภา โพธิ์อาศัย

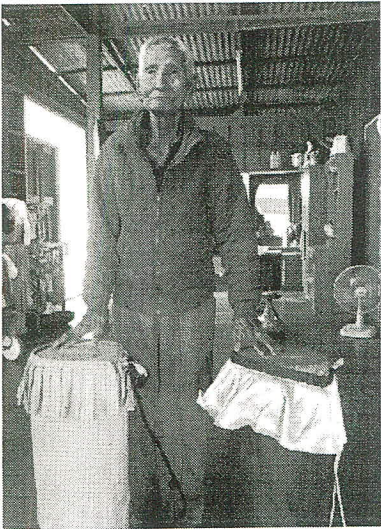
ตาราง 1 (ต่อ)

กลุ่มมังคละ	ผู้ให้ข้อมูล
	
ผู้ให้ข้อมูลรอง	นิภารัตน์ กาญจนโชติ
2. มังคละช่อแก้ว มหาวิทยาลัยนเรศวร	
ผู้ให้ข้อมูลหลัก	รุ่งนภา ฉิมพูน

ตาราง 1 (ต่อ)

กลุ่มมังคละ	ผู้ให้ข้อมูล
	
ผู้ให้ข้อมูลรอง	บุตรี สุขปาน
	
ผู้ให้ข้อมูลรอง	ภริตา เรืองจิรยศ

ตาราง 1 (ต่อ)

กลุ่มมังคละ	ผู้ให้ข้อมูล
กลุ่มที่เป็นชาวบ้าน 1. คณะพรเมืองพรหม ตำบลพรหมพิราม อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก	
ผู้ให้ข้อมูลหลัก	ย้วน เขียวเอี่ยม
2. คณะเจริญไผ่ยอดอน ตำบลไผ่ยอดอน อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก	
ผู้ให้ข้อมูลหลัก	ณัด ทองอินทร์

ภาคผนวก ค ผู้รับสาร

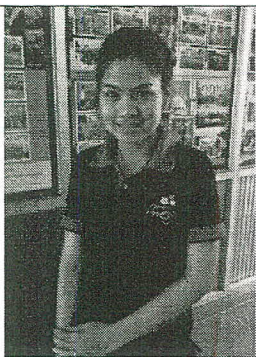
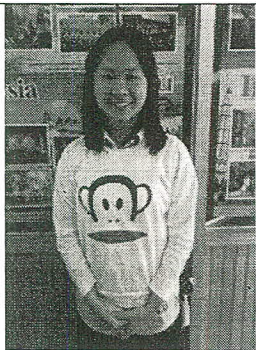
ตาราง 2 ผู้รับสาร

ลำดับ	ชื่อ	โรงเรียน	ประสบการณ์ ต่อมั้งคะ	วันที่สัมภาษณ์
1		โรงเรียนเทศบาล 2 วัดคูหาสวรรค์ พิษณุโลก	4 ปี	17 กุมภาพันธ์ 2557
2		โรงเรียนเทศบาล 2 วัดคูหาสวรรค์ พิษณุโลก	2 ปี	17 กุมภาพันธ์ 2557
3		โรงเรียนวัดจอมทอง พิษณุโลก	5 ปี	20 กุมภาพันธ์ 2557

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ	โรงเรียน	ประสบการณ์ ต่อมังคละ	วันที่สัมภาษณ์
4		โรงเรียนวัดจอมทอง พิษณุโลก	5 ปี	20 กุมภาพันธ์ 2557
วิราภรณ์ วิษยศึกษา อายุ 14 ปี				
5		โรงเรียนวัดจอมทอง พิษณุโลก	3 ปี	20 กุมภาพันธ์ 2557
วสันต์ เมฆอินทร์ อายุ 13 ปี				
6		มหาวิทยาลัยนเรศวร	3 ปี	24 กุมภาพันธ์ 2557
กิตติภรณ์ รัตนะไศนอายุ 18 ปี				
7		มหาวิทยาลัยนเรศวร	3 ปี	24 กุมภาพันธ์ 2557
พิมลศิริ ทองมีมา อายุ 18 ปี				

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ	โรงเรียน	ประสบการณ์ ต่อมังคละ	วันที่สัมภาษณ์
8		มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม พิษณุโลก	3 ปี	25 กุมภาพันธ์ 2557
สุภาคนาง ไชยศรี อายุ 20 ปี				
9		มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม พิษณุโลก	1 ปี	25 กุมภาพันธ์ 2557
เสาวคนธ์ ดารา อายุ 18 ปี				
10		มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม พิษณุโลก	6 ปี	25 กุมภาพันธ์ 2557
พิเชษฐ์ สุวรรณชัย อายุ 19 ปี				

ภาคผนวก ง บทสัมภาษณ์

บทสัมภาษณ์

พันจ่าอากาศเอกประโยชน์ ลูกพลับ

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อการผลิตซ้ำสื่อพื้นบ้านมั่งคละจังหวัดพิษณุโลก (ผู้ให้ข้อมูลหลักวงมั่งคละ)

1. ในฐานะที่เป็นหัวหน้าวงมั่งคละ ท่านมีความสนใจมั่งคละเป็นการส่วนตัวหรือเป็นการสานต่อจากครอบครัวหรือได้รับแรงบันดาลใจมาจากใคร

ทั้งสามอย่างเลยนะ คือทั้งแรงบันดาลใจ ทั้งสายเลือด ทั้งผู้สืบต่อการสานต่อทั้งหมดนะจากคุณพ่อ เป็นสายเลือดด้วยตั้งแต่ดึกดำบรรพ์ คุณพ่อก็เอามาลั่นและอีกอย่างหนึ่ง (ไอ) มีจุดที่ต้องการเผยแพร่ตรงนี้ ซึ่งมั่งคละตอนนั้นยังไม่เป็นที่แพร่หลายยังไม่เป็นที่รู้จัก แม้กระทั่งจังหวัดเราเองยังไม่รู้จักมั่งคละเลยนะ ตอนนั้นก็ยังไม่รู้จักหมด โดยเฉพาะคนรุ่นกลาง หมายถึง ผู้ปกครองรุ่น 40 40 อ้อพี่เนี่ยรู้จัก และถ้าลูกหลานได้เล่นก็จะรู้จัก แม้กระทั่งคนในเมืองก็ไม่รู้จัก คิดว่าเป็นกลองยาวเสียเอง มันเป็นอย่างนี้มั่งคละตายเราอยู่ยั้งนี้หรือ ให้อยู่อย่างนี้หรือคนพิษณุโลกแม้ยังไม่รู้จักวงมั่งคละเลย การทำมาหากินของเขาเขาจะไม่สนใจทางนี้เลย เขาก็ทำมาหากินกันไป เราก็ทำหน้าที่ของเราเพื่อเผยแพร่ เขาก็มองเห็นแต่ไม่สนใจ แต่ถ้าพูดถึงคนมีหลายประเภท ถ้าเขาสนใจ สีสายเลือด เขามีจิตใจรักทางด้านวัฒนธรรมเขาจะสนใจว่านี่คืออะไร กับอีกประเภทหนึ่งของไม่สนใจ เนี่ยเราอยากให้มั่งคละมันมีตัวตนะ พอมีกิจกรรมอะไรทางจังหวัดเราอยากให้มั่งคละไปร่วมเยอะๆ มันจะได้แพร่หลาย

2. มั่งคละกลายเป็นอาชีพของครอบครัวท่านได้อย่างไร

มันอย่างนี้นะมันไม่ใช่อาชีพนะ คือ มั่งคละเป็นอาชีพรองนะ ถ้าคนเมื่อก่อนเขาทำอะไรทำนาแล้วก็พอมีงานเขาก็ไปเล่น คือเป็นอาชีพรองถ้าทำเป็นอาชีพเลยก็ไม่พอเลี้ยงชีพเพราะว่าวงมั่งคละรายได้มันน้อยและความนิยมน้อยด้วย จะหาที่ว่าเจ้าภาพ งานราคาแพงๆ เขาก็ไม่เอา และอีกอย่างระบบในสังคมสมัยนี้เขาจะมีอีกกลุ่มหนึ่งที่เขาสนใจเขาจะไม่ต่อเลย อย่างสมัยบรรพบุรุษที่เจอเขาจะเอามั่งคละเอาอืงนี้ด้วย แต่เราเซ็ดพอไปเล่นที่ไหนเขาใช้เรา เราเป็นผู้รับจ้างเขาเนี่ยเราก็ทำให้เขาทุกอย่างไม่ว่าจะเอาอะไรเราก็แสดง แต่บางทีมันเกินความสามารถเรา เราทานข้าวอยู่เลยก็มาเรียกใช้เราเราก็เลยเซ็ด ส่วนการแห่การอะไรเซ็ด บรรพบุรุษอยากได้ยังงี้ ก็ต้องได้วงนี้ คนกลุ่มนี้คนโบราณเขาจะชอบมาก เขาไม่เอาอะไรเลยเขาขอมั่งคละ จนมาจันนะก็พันก็ให้

ถามเด็กๆ ในวงเด็กๆ ก็กลัวไม่เอาเชิด นี่เป็นค่านิยมคนโบราณเท่าไรเขาก็จ่าย แต่ถ้าสมัยนี้เราบอกราคาไปเขาบอกแพง มันขึ้นอยู่กับค่านิยมของคนนะ

ประวัติความเป็นมาของม้งคละ: ประวัติความเป็นมันเป็นทอดๆ นะถ้าถามม้งคละนี้ถามพ่อ ม้งคละมาอย่างไร พ่อบอกไม่รู้เกิดมามันก็มีแล้ว พ่อไปถามพ่อของพ่อคือปู่เนาะ ปู่บอกมันมาก่อนแล้ว ถามพ่อถามปู่ ถามไปเรื่อย ถามง้อมกับบอกมาเป็นทอดๆ และก็ไม่ใช่เพียง แต่คาดเดาก็หลายร้อยปีอาจจะเหยียบพันๆ ปีอะไรก็ได้เนะ นาน ม้งคละมันเข้ามาสามทางถ้า จะพิสูจน์นะเข้ามาจากวัตถุ ดูจากวัตถุของเก่าๆ ที่เขาเก็บไว้ตามพิพิธภัณฑ์ ช้าง มีคานช้าง นั้นแหละนะ และจากผู้เฒ่าผู้แก่เราก็สืบทอดมาจากผู้เฒ่าผู้แก่ สามจากจดหมายเหตุระยะทางไปเมืองพิษณุโลกเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรของท่านเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงนิพนธ์ไว้เมื่อปี 2444 แต่มันมีมาก่อนนี้แล้วแต่ที่มีมาก่อนแล้วเขาเรียกว่าวงปี่กลอง นมมาน คราวนี้ วงม้งคละมันก็มาจากวงปี่กลองนี่แหละแต่อาศัยว่ามันมีกลองมีเครื่องเล่นเยอะกว่าน่ะคือกลองสองหน้ามากลูก วงปี่กลองจะมีสองลูก ซึ่งสองลูกในสมัยนี้มันสู้อะไรเขาไม่ได้แล้วนะ แล้วของเราไม่มีเครื่องเสียงไม่มีเครื่องขยาย สู้เขาได้เลย ถ้าเกิดไปแห่นาคอีกสองลูกอีกคนปวดท้อง อีกลูกเดียวก็จะตีไม่ไหวก็ต้องเพิ่มมาเป็นสี่ลูกจะสิบลูกก็ได้แต่ต้องมีกลองหลอนควบเข้าไป ถ้าไม่มีกลองหลอนเลยจะกลายเป็นกลองยาวไปนะจากจดหมายเหตุสามทาง

ประวัติในวงของอาจารย์: ต่อยอดจากคุณพ่อนะ เพราะว่าตอนช่วงพ่อเขาก็ทำทั้งสอนทั้งผลิต ทั้งหมดนะ ไร่รำนี้น่าจะมีหัวขึ้นมา (ชี้ไปที่ตัวผู้ให้สัมภาษณ์) อะว่ามันน่าจะมีการรำนะ เพราะปกติม้งคละจะไม่มีการรำ รำบนเวทีจะไม่ค่อยจะมีแต่การรำแบบโบราณ เช่น แห่นาค แห่พระแห่ร่อน่างนี้ เอ๊ยๆ และคราวนี้มันมีจุดหนึ่งที่ราชภัฏของ อาจารย์อนงค์ นาคสวัสดิ์ เค้านิดผลิตทำรำทำป้อ ทำเมิน ซึ่งขณะนั้นวงนี้วงของพ่อเอาครูลีเกมาสอนทำรำ ทำรำถวายมือ ทำไหว้ครูและทำเล่นบนเวที ศิลปะการแสดงบนเวทีเลยนะ นั้นแหละ ราชภัฏสถาบันใหญ่เขาเลยเอาไว้เล่นกลองยาวหรือม้งคละอันนี้ก็พอแทบแต่กลองยาวกับม้งคละนี่เล่นด้วยกันได้ รำได้ คราวนี้ไ้แล้วเด็กรุ่นใหม่ก็บอกว่านี่คือทำรำม้งคละ ทำรำม้งคละไม่มี มีแต่ทำประกอบหรือรำประกอบเครื่องดนตรีพื้นบ้านม้งคละนะ อะ ถ้าครูอาจารย์บอกว่าทำไมไม่มีทำรำ แล้วอย่างทำป้อ ทำเมินละ ทำป้อ ทำเมินของอาจารย์อนงค์ ละซึ่งมันเป็นทำประกอบของดนตรีชนิดนี้หรือกลองยาวนั่นเอง ไร่รำม้งคละไม่มี ต้องบอกเขาอะ มันไม่มีได้ไง เถียงเขาได้เลย มันไม่ใช่อย่างรำลพบุรี รำอยุธยา รำสุโขทัย เพราะเขามีลิขสิทธิ์จัด รำม้งคละเราเป็นชาวบ้าน แต่ทำเจ้าผู้ไทเจ้าเขาไว้ผสมผสานไว้เล่นเฉยๆ นะ ซึ่งในขณะเดียวกันวงของคุณพ่อนี้เอาลีเกมาสอนก็ได้รำ ช่วงนั้นอาจารย์ขุนากู ดีเจริญ ได้นำเอาทำรำ

4-5 ท่าไปวิจัยออกมา อย่างถ้าไม่มีดนตรีจะทำได้ไหม แต่ถ้ามีเครื่องดนตรีก็เล่นก็ทำได้เลยต้องให้เกียรติของดนตรีเขา ดนตรีต้องมาก่อนนะ เออ รำมังคละมันไม่ใช่

วงของอาจารย์เริ่มมาตั้งแต่เมื่อไหร่ : มีมานานละตั้งแต่สมัยคุณพ่อและตอนที่ยังรับราชการอยู่ ก็ตอนนี้ 60 แล้วอะ 60 กว่าๆ เนี่ย 40-50 ปีนี้มันจะ สืบทอดต่อจากท่าน ท่านพ่อป่วยนะ ก็มาเติมตัวเกือบ 40 หรือ 35 40 นี่แหละตอนนี้เข้ามาดูแลแต่ยังไม่เต็มตัวนะเพราะพ่อยังอยู่ พ่อพ่อเสียเลยมารับเติมตัว ตอนนั้นก็เหมือนเติมตัวต้องคุมวงแล้วเราเป็นคนรุ่นกลางต้องเสาะหาดำรา การละเล่น ต้องให้ครบเป็นวงใหญ่วงของชมรมไ่มะ แล้วอีกอย่างก็เป็นประธานชมรมของจังหวัด ตำแหน่งมันเลยบีบบังคับ ช่วงอายุประมาณ 30 กว่าๆที่ได้มาคุมวงและมาตั้งชมรมปี 2540

3. เนื้อหาในการเผยแพร่มังคละประกอบไปด้วยอะไรบ้าง

เราก็ใช้อย่างนี้ เรามีทีมงาน พวกที่เข้ามาหา ส่วนมากจะเป็นพวกนาฏศิลป์ เราก็ขอตรงนั้นเขา ทำร่างมาตรฐาน เราก็มาดัดแปลงเอา ดัดแปลงเอาก็ไ้ร่าง เอาทำร่างมาตรฐานเข้ามาแล้วจะให้มันสมบูรณ์แบบเราก็เอาวิธีชีวิตเข้ามาแทรก สอนครบวงจร ส่วนเพลงเราก็จะมีเพลงบังคับ เพลงครู เพลงไม้สี่ ไม้สาม ไม้หนึ่งและก็มีเพลงประวัติศาสตร์อยู่เพลงหนึ่ง นมยานกระบพแป้ง เพลงนี้ต้องให้ได้ เมื่อก่อนเขาไม่นึกถึงเพลงนี้ เพราะมันมีอยู่ในตำรา พอมาตั้งชมรม ต้องบังคับและทุกโรงเรียนต้องมีเพลงนี้ ทำไมต้องบังคับเพราะมันเป็นเพลงประวัติศาสตร์ทุกคนต้องรู้ก่อนที่จะเล่น จะต้องมีความรู้ ให้เกียรติเขา ประวัติความเป็นมาอย่างไงๆ บางคนที่ย้ำตรงนี้ชาวบ้านไม่เห็นมีอะไรเลยอะไรก็มังคละๆ ไม่เห็นดี เพราะเขาไม่รู้ประวัติความเป็นมาเขาจะได้หงเห่น เราทำคนเดียวก็ไม่ไหวต้องช่วยกัน และตอนนี้มันเป็นอัตลักษณ์จังหวัด นี่ผมทำได้โอท็อป (Otop) ของจังหวัดด้วยและได้วัฒนธรรมดีเด่นด้วย ได้ยี่ห่อ มีตราชมรม มีที่เดียวในจังหวัดพิษณุโลก (นำตรายี่ห่อมาให้ดู) ได้มาตอนปี 49 เนี่ยได้มานานแล้ว เราก็ต้องรักษาคุณภาพเอาไว้

ถ้ากลับไปพูดถึงเพลง มาแล้วก็จะบอกเลย ไม่มีการร้อง โบราณไม่มีการร้อง มามีตอนปี 2549 หรือ 51 ตอนเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี เลยเอาเนื้อหาเอามาร้องกัน ซึ่งจริงๆรำ ร้องไม่มีในวงมังคละ แต่เราทำมาขึ้นเพื่อให้มีความหลากหลายชวนดูชวนชมขึ้น อย่างรำเออ มีรำขึ้นมาให้มีสีสัน พอดีร้องมันร้องยาก เพราะเรามีกลองหลอนมันจะขัดกัน ถ้าไม่ตีกลองขัดหรือกลองหลอนมันก็ไม่ใช่มังคละอีก นี่แหละถึงบอกว่ามันเล่นกับใครยาก โน้ตเพลงเมื่อก่อนชาวบ้านไม่มี ใช้หน้าทับ ปะปะ เท่งเท่ง แต่เดี๋ยวนี้ พวกนาฏศิลป์เขาเขียนเป็นห้อง 8 ห้อง เทคนิคการตีเขาไม่รู้รู้แต่เสียง มันต้องมีเทคนิคการจับไม้ ประคบไม้ประคบหน้า

กลอง ทำอย่างไรไม่ให้มือเราโดนหน้ากลองเพราะอาจเลือดไหลได้ และทำอย่างไรให้มันดัง มันมีเทคนิค แต่ถ้าเราสอนเด็กบ้านนอกก็ ปะปะ เห่งเห่ง

4. สถานที่หรือช่องทางในการเผยแพร่มังคละมีอะไรบ้าง

ตอนนี้ไปได้สายนะ ช่องทาง เมื่อก่อนเราเข้าทางสถานศึกษา มหาวิทยาลัย โรงเรียน เทศนงเทคนิค ชุมชนไม่ค่อยรับ พอมีงานอะไรก็นักเรียน คนโตเขาต้องทำมาหากิน อยู่กลางไร่ กลางนา เด็กมันอยู่ในโอวาท่างาย คนโตเขารู้เยอะ วงเหล้าไม่ครบแต่วงเยอะแต่เหลือคนไม่เยอะ คนสองคน มันก็สลายไป อย่างวงของโรงเรียนมีครบ ถ้ามีงานใหญ่ๆเราออกโชว์ ขอไปประกวดโชว์ อย่างรายการโทรทัศน์ ออกเกือบทุกช่องเมื่อก่อน แต่ที่เด่นคือรายการคุณพระช่วย เด่นมากดังเลย แล้วก็รายการสมัยก่อนบ้านเลขที่ 5 รายการห้องข่าว 7 สี ช่วงศาสตร์และศิลป์ รายการ 4 สาวผจญภัย และรายการล่าสุดคือคนไทยหัวใจไม่ท้อ

เวทีการประกวด การแข่งขัน รางวัลต่างๆ ตอนนั้นได้ด้วยพระเทพมาและอีกหลายรางวัล (ชี้ให้ดูรางวัล) โชว์ต่างจังหวัด เช่น จังหวัดอุทัยธานี คนเขาไม่เคยเห็น ตักบาตรเทโว เมื่อหลายปีก่อน คนที่นั่นชอบมาก ประมือชอบใจ การแต่งกาย เสื้อผ้าดอกไม้กระเบน กางเกงขากวย (รู้จักไหม หัวเราะ)

5. คนกลุ่มใดที่ชอบหรือสนใจชมมังคละของวงท่านบ้าง

มันก็มีทุกกลุ่มนะ แต่อาจมีมากมีน้อย ขึ้นอยู่กับคนที่รักศิลปะนะเขาก็จะชอบ ส่วนมากจะค่อนข้างไปทางโบราณ คือมันหาย พอได้ยินเขาหลงเลย โอ้ย นี่รักษากันได้ไงเนี่ย ดีมากๆ เขาจะเกิดความภูมิใจ ที่ได้เห็นของเก่าๆ แต่ไอ้เด็กรุ่นนี้ก็จะบอกว่าที่โรงเรียนหนูก็มี จะไปอีกแนวหนึ่งนะ ใจไม่เต็มแต่ชอบ มีหลายกลุ่ม

6. ปัจจุบันมังคละในจังหวัดพิษณุโลกมีสภาพเป็นอย่างไรต่อสังคม

พูดถึงสภาพตอนนี้ดีนะ สภาพดีมาก เพราะเรามีชมรมควบคุมอยู่ พอมีอะไรก็ถึงกัน พอครบปีก็จะมีพิธีไหว้ครูประจำปี หาเงินมาอบรมมาจัดกิจกรรมกัน คือยังไ้ยังแข็งแรง กำลังใจดี เมื่อมีคนมาขอความรู้หาสารคราม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร สุโขทัย ก็เข้ามาขอความรู้ถือเป็นช่องทางการเผยแพร่อย่างหนึ่ง

7. มังคละมีบทบาทอย่างไรต่อสังคมของท่านรวมถึงได้มีบทบาทอย่างไรในสังคมระดับประเทศในยุคที่เกิดกระแสโลกาภิวัตน์และวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาครอบงำ ความคิด วิถีชีวิต โดยเฉพาะเยาวชนไทย

ตอนนี้ระดับประเทศละนะ มันมีนะผลต่อสังคมนะ มันทำให้สังคมดีขึ้นนะ ถ้าพูดเด็กบางที่มันโอนเอียงไปทางโน้น พอมาเจออย่างนี้เข้ามันทำให้อ่อนโยนถ่อมตน ตรงต่อเวลา มีความสามัคคี ระบบครอบครัวมันก็ดีขึ้น อย่างที่เขาบอกว่าวัฒนธรรมคือเอกลักษณ์ของชาติใช่ใหม่นี้แหละ

8. ท่านคิดว่ามังคละประสบปัญหาอย่างไรท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมโลกาภิวัตน์ที่เข้ามากระทบกับชุมชนของท่าน

อ้อ เปลี่ยนๆ เรายังเห็นเลยว่า ของเราโบราณนะ โบราณ กลุ่มที่สนใจไม่สนใจ ยิ่งวัฒนธรรมใหม่ๆ ของตะวันตกเข้ามาอย่างปัจจุบัน เกาหลี ญี่ปุ่น ข้าวที่เรากิน เดิมนี่ไปกินข้าวห่อๆ อะไรก็ไม่รู้นะ ทำไมต้องไปกิน กินให้รู้ แต่คราวนี้มันจะเลยเถิด เด็กไปเอาวัฒนธรรมเขามาทั้งการแต่งตัว ไปเอามาหมด เราก็มองดูเห็นเขาแต่งหน้าทาอะไรของเขาจะเป็นเกาหลี ตะวันตก เอเชียเข้ามาครอบงำ เราไปรับอิทธิพลเขา หนึ่งก็ไปดูหนังเกาหลี เขาขายวัฒนธรรมเขา นี่คืออุปสรรค ให้อะไรก็ทำเท่าที่จะทำได้ คือก็ได้ผลแต่จะมากน้อยก็ยังถือว่ายังได้ เนอะ เพราะนโยบายของกระทรวงเขาเอาพื้นบ้านเข้ามามีส่วนร่วมระบบการศึกษา ครูผู้สอน สอนใครก็สอนได้ แต่คุณภาพจะได้ไหม คราวนี้เขาก็ติดนู มียี่ห้ออะเนอะ ก็เชิญเราไปสอน ไปช่วยจัดให้ เพราะครูบางที่ครูที่นั่นก็ไม่รู้จัก เกิดมาไม่รู้จัก ยิ่งต่างอำเภอจะไม่รู้จักเลยที่ไปสอนๆ มาอะ (หัวเราะ) แต่ที่เขต 1 มีโรงเรียนจอมทอง ที่สามารถปล่อยได้เขาโกอินเตอร์ละ เพราะมีประสบการณ์มีครูผู้เชี่ยวชาญสอน มีเครือข่ายในการสอน

9. มังคละในความคิดของท่านเป็นสื่อพื้นบ้านที่ทำหน้าที่อะไรสำคัญและมีหน้าที่อื่นๆ อีกหรือไม่อย่างไร

บทบาทหน้าที่มันก็มีทั้งนั้นนะ ขึ้นอยู่กับสภาพ นอกจากให้ความรู้ การศึกษาเราตรงละเพราะมันมีข้อบังคับให้มันคนตรีพื้นบ้านมีส่วนร่วมกับโรงเรียนแล้ว การให้ความบันเทิงในงาน มงคลและอวมงคล ซึ่งอวมงคลก็คือในงานศพ จะไม่นิยมให้เล่น ต้องวงเล็บนะแต่งงานในประวัติศาสตร์เล่นในงานมงคลและอวมงคล คราวนี้งานอวมงคลคืองานศพ มันจะไปปิดบังขัดกับมังคละที่แปลว่ามงคล ดังนั้นเราก็ต้องหลีกเลี่ยงงานอวมงคลแต่ถ้าเล่นจะเล่นให้หน้าศพแต่ไม่เวียนรอบเมรุ เพื่อให้เกียรติผู้วายชนม์

10. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรที่รายการโทรทัศน์ได้เข้ามามีส่วนทำให้มังคละเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

มันก็ดีนะ ที่ไปเล่นผสมกับออร์เคสตรานี้ ปกติจะไม่ให้ คำว่าพื้นบ้านเรามีคำพื้นบ้านไปเขาเอาไปเล่น เสียงมันก็กลบ เขาแปลงเป็นผสมผสานได้ เราไม่ว่า ระหว่างออร์เคสตรากับมังคละโบราณ มันทำให้เผยแพร่และเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้นหลังออกรายการคุณพระช่วย

11. ท่านเคยชมรายการคุณพระช่วย ตอน มังคละออร์เคสตร้าหรือรายการห้องข่าวช่อง 7 สี ช่วงศาสตร์และศิลป์ ตอน การแสดงมังคละจังหวัดพิษณุโลกหรือไม่ (ในกรณีที่ไม่เคยชมผู้วิจัยได้นำคลิปรายการดังกล่าวให้ชม)

เราเป็นคนควบคุมวงไปเล่นเอง

12. เนื้อหารายการดังกล่าวได้นำเสนอเกี่ยวกับมังคละถูกต้องหรือไม่หากไม่ถูกต้องควรต้องทำให้ถูกต้องหรือไม่

ก็ไม่มีอะไร ของเราก็ไม่ให้เพื่อนเท่านั้นเอง เราเคยบอกว่าอันนี้ถูกนะไม่ถูกนะ ในเรื่องการแต่งตัวการแสดงถูกต้อง เราควบคุมเอง ต้นฉบับ มันผสมผสานได้ แต่ต้องให้มันสมดุลกัน รายการห้องข่าวช่อง 7 สี ช่วงศาสตร์และศิลป์ ตอนการแสดงมังคละ ก็ไม่มีอะไรก็เป็นการแสดงแบบดั้งเดิม มันก็ดีนะ ดัง โปรโมทตัวเองไปด้วย

อย่างรายการล่าสุด ช่อง 5 ขึ้นตอนการผลิตทุกอย่าง การผลิตกลอง ตัดไม้ขนุนนำมาทำกลอง การกลึง การขุดกลอง การชิงหนังกลอง เรียกได้ว่าทำเองทุกขั้นตอนการทำกลองมังคละต้องใช้ไม้ขนุน เพราะเนื้อไม้กำลังดีหาง่ายและที่สำคัญคือชื่อของไม้ขนุน เป็นไม้ที่มีชื่อเป็นมงคลสำหรับการผลิตกลองจะผลิตใช้กันในงานและรับจ้างผลิตให้กับโรงเรียน ต่างจังหวัดและผู้ที่ต้องการโดยการผลิตกลองมังคละครบชุด ราคา 35,000 - 38,000 บาท ซึ่งใช้เวลาในการผลิตประมาณ 1-2 เดือน ส่วนการสอนเป็นอย่างไรบ้าง ครบเลย มันดีนะมันน่าจะได้ขยายผลต่อไป

13. ท่านคิดว่าควรใช้สื่อหรือช่องทางการสื่อสารใดในการทำให้มังคละสามารถเข้าถึงกลุ่มบุคคลทั่วไปโดยเฉพาะเยาวชนรุ่นใหม่ได้

เด็กจะมาดูเราหรือเปล่า (หัวเราะ) ได้หลายรูปแบบนะ ตัวต่อตัวเด็กไม่ค่อยสนใจเหมือนไปบีบบังคับไม่ค่อยได้ผลเท่าไร แต่ถ้าเห็นตามสื่อ เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เด็กเห็นมันก็ตื่นเต้น น่าสนใจ มีใจ

14. ท่านคิดว่ามังคละจะดำรงอยู่อย่างยั่งยืนได้อย่างไร

มันขึ้นอยู่กับกาลเวลานะ ขึ้นอยู่กับ เอาใจดีอะ คงอีกชั่วระยะเวลาหนึ่งเท่านั้นน่าจะไม่ว่ากว่า 10 ตอนนี้จะลงแต่ยังลงไม่ได้เป็นห่วงอยู่ แต่คราวนี้คนที่จะเป็นประธานมันต้องกว้าง

ทั้งจังหวัด วัฒนธรรม ด้านพื้นบ้าน เดียวนี้ส้อมันเข้าไปหมดแล้ว ทางเนตทางอะไร ถ้าเราถอยเขากลับมาทางนี้อยู่ดี ทำจนกว่าจะถอยไปเองตอนนี้รู้ ผู้เพื่อตอบแทนคุณพ่อ ด้านวัฒนธรรมเรา ซึ่งเค้าห่วงหาเนตตรงนี้มาก พ่อก็คือครูเราอะอีกอย่างก็เป็นของของจังหวัดของแผ่นดินต้องทดแทนตรงนี้ใจสู้ ใจรัก เราถนัดตรงนี้ด้วย ตอนนี้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประจำจังหวัดด้วยนะ ก็มาถึงจุดนี้ละก็มีความภูมิใจมาก ยังไว้ตอนนี้เพิ่ง 26 (หัวเราะ) ส่วนวงชาวบ้านคงไม่มีแล้ว พูดตรงๆ ได้เลยหมดแน่ๆ มันเหลือกระท่อนกระแท่น เหลือก็ไม่มีก็คน อีกหน่อยคนโตก็หมด แต่ตอนนี้วงของเราค่อนข้างสมบูรณ์หน่อย ไม่เคียดร่อน ถือว่าโชคดีมากเพราะเรามีงานประจำ ตอนนี้ก็ผู้ต่อตอนแรกจะถอยก็ต่อสู้มา เมื่อก่อนวงมั่งคละไม่มีอะไรเลย พ่อกับระบบของคนแก่ เขาก็อยู่ของเขา เขาดังจริงแต่ดังในวงแคบ คราวนี้เราดังวงกว้าง จนมาได้โอท็อป ได้อัตลักษณ์ ได้วัฒนธรรมดีเด่น ได้แบรนด์ ก็ทำตรงนี้แล้วอะไรมันอยู่ตรงนี้แล้ว

15. มีข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติมหรือไม่อย่างไร

มะกี้ที่พูด ยังเป็นห่วงผู้ผลิตอย่างเดียวนะ ข้อเสนอแนะนะ อยากให้เป็นสื่อกลางในเรื่องการแสดงไม่ห่วงเรามีคนรับช่วงได้ แต่การทำกลองไม่มีคนรับช่วงต่อเพราะขั้นตอนมันยุ่งยาก เด็กไม่ค่อยเข้มแข็ง มันต้องทำเองทุกขั้นตอน ส่วนจังหวัดเราก็สนับสนุน อะไรอะไรก็เรียกมั่งคละไปแสดงตามงานต่างๆ

ขั้นตอนการซ่อมเป็นอย่างไรบ้าง การซ่อม ก็ซ่อมเรื่องการใช้เวที ศิลปะบนเวที การใช้เวทีให้เป็นประโยชน์ จะทำอย่างไรถ้าเวทีเป็นสี่เหลี่ยมไม่ใช่ไปยื่นเป็นกระจุก เราก็จะออกเป็นรูปตัววี ตัวโค้ง ตัวยู เราก็นั่งคิดแต่จะเป็นลูกหลานคิด เครื่องแต่งตัว พยายามหลีกเลี่ยงเครื่องทอง ให้ใช้วัสดุที่เรามีอยู่ถึงจะถูกต้องถ้าเป็นชาวบ้านก็เอาดอกไม้ทัดหู ไชว์งานแห่ ไม้สี ไม้หนึ่ง ไม้สามงานบวช งานแต่งอะไรเนี่ย พระฉันข้าว ใช้เพลงสวณน้อยนอยน คางคกเคียดเขี้ยว บัวลอย บัวโรย รักเร่พวกนี้มาตีเดินไม่ได้ คราวนี้บางคนมาเจอตอนเราตีแห่ ก็เจดี ไม้สี ไม้หนึ่ง ไม้สาม มันไม่มีกฎเกณฑ์ขึ้นอยู่กับเรา เดินสายกลางขออย่างเดียวขอให้ไม้ใจกระเบน ใจกระเบนใส่อย่างไก็ได้แต่อย่าเอาใจกระเบนที่สำเร็จ เลื้อยก็เปลี่ยนสีเอา เครื่องดนตรีที่ต้องมีคือ กลอง 4 ลูกใน 4 ลูกต้องมีกลองหลอน 1 ลูกถึงจะเป็นเบญจตุริยางค์แท้ 11 ขึ้นต่อวง อย่างน้อยต้องมี 5 ขึ้น มีกลอง 2 หน้า กรีก (กลองมั่งคละ) ปี ฉาบ ฆ้อง แต่รำมะนาไม่มีนะ เอาไว้ให้มีเสียงคึกคึกขึ้นขึ้นมา แต่มั่งคละไม่มีรำมะนา ภูมิปัญญามันไม่มีใครถูกใครผิด เขาก็จะอ้างว่ารับมาแบบนี้ ถ้าเอามาอยู่ในหลักการมันไม่เข้าหลักการ ด้านวิชาการมาเทียบ วิชาการมันแน่นกว่าแต่วิชาการต้องเอาภูมิปัญญามาก่อนและนำแก้ไขและมาขยายผล

ศิริประภา โพธิ์อาศัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อการผลิตซ้ำสื่อพื้นบ้านมังคละจังหวัดพิษณุโลก
(ผู้ให้ข้อมูลรอง)

1. ท่านมีความสนใจหรือรู้จักมังคละได้อย่างไร

ก็รู้จักมังคละ เพราะพ่อแก่พี คือคุณตาเล่นอยู่

2. ท่านเข้ามาอยู่ในวงมังคละเมื่อไหร่ อย่างไร

แล้วพีก็มาหัดเล่นมังคละตั้งแต่ตอน 10 ขวบแล้วก็หัดเล่นมาเรื่อยๆ ออกงานไปกับ
ผู้ใหญ่ด้วย

3. ท่านมีตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในวงมังคละ

พีทำทุกอย่างแล้วอะ ก็ตอนนี้ก็จะลงไปตีฆ้องบ้าง ตีกลองบ้างไรอย่างนี้คะ แต่ถ้าเอาที่
ผ่านมาก็เล่นมาแล้วทุกชิ้น ฟีกมาตั้งแต่เล็ก อยู่กับสิ่งนี้มาตั้งแต่เกิด ตั้งแต่เด็กเกิดมาก็ได้ยินแล้ว
พีทำได้นะพีว่ามันไม่ยากนะ

4. ท่านได้มีส่วนร่วมในการออกแบบท่ารำหรือการแสดงหรือไม่

ก็ตั้งแต่ เล่นมาตั้งแต่เด็กจนเดี๋ยวนี้ก็เป็นคนสอนแล้ว ก็ไม่ค่อยได้ลงไปเล่นเท่าไร
ส่วนใหญ่จะถ่ายทอดต่อฟีกเด็กรุ่นต่อไป และก็ไปสอนเด็กรุ่นต่อไป เรื่องรำ เรื่องคิดหน้าทับ
เพลงหรือปรับจังหวะก็จะเป็นพีที่ช่วยคิดให้กับเด็กใหม่ๆ ท่ารำก็จะคิดขึ้นมาใหม่ ก็จะสืบสานจากที่
พ่อแก่สอนไว้บ้าง มาปรับใช้แล้วก็ประดิษฐ์ใหม่ๆ ขึ้นมาใช้ หน้าทับก็เป็นหน้าทับที่พ่อแก่ถ่ายทอด
มาแล้วพอมมาถึงรุ่นพี พีก็เอามาปรับประยุกต์ให้ดูทันสมัยขึ้น หน้าทับก็คือจังหวะกลอง ส่วนเพลงที่
ใช้ก็มีหลายเพลง หลักๆ เลยก็จะเป็นไม้สี่ เอาแบบพวกหน้าทับสั้นๆ ไม้สี่ ไม้สาม ไม้หนึ่ง สวาน้อย
นมยานกระตกแบ่งก็จะเล่นบ่อยและถ่ายทอดได้ง่าย สำหรับท่ารำ มังคละไม่มีบังคับแล้วแต่ละ
ท้องถิ่นจะคิดขึ้นมา

5. ท่านมีความเห็นอย่างไรที่มังคละไปออกรายการโทรทัศน์ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มผู้ชม

เป็นเรื่องที่ดีนะ เห็นด้วยค่ะ

6. ท่านเคยชมรายการคุณพระช่วย ตอน มังคละออร์เคสตราหรือรายการห้องข่าวช่อง 7 สี
ช่วงศาสตร์และศิลป์ ตอน การแสดงมังคละ จังหวัดพิษณุโลกหรือไม่ (ในกรณีที่ไม่เคยชมผู้วิจัยได้
นำคลิปรายการดังกล่าวให้ชม)

เคยค่ะ ซึ่งพวกพีและคณะก็ได้มีโอกาสไปร่วมแสดงด้วย

7. เนื้อหารายการดังกล่าวได้นำเสนอเกี่ยวกับมังคละถูกต้องหรือไม่หากไม่ถูกต้องควร
ต้องทำให้ถูกต้องหรือไม่

รายการคุณพระช่วยเป็นรายการหนึ่งที่ทำให้มังคละดูง่ายขึ้น พัดคิดอย่างนั้นก็คือ มันจะมีสองส่วนคือ ส่วนโบราณที่พวกพี่เอาไปถ่ายทอดคือเอาทำรำที่เราประดิษฐ์ขึ้นมา ที่พอแก่ สอนมาเอาไปรำ ดีหน้าทับแบบดั้งเดิม แต่ของจากร่องจะประยุกต์เอาไปรวมกับดนตรีสากล เอาไปปรับจังหวะใหม่ ทำรำก็ดูเป็นสากลขึ้น ดูง่ายขึ้นให้คนสนใจกันมากขึ้น ซึ่งก็ดีนะ ซึ่งสามารถ ทำได้เพียงแต่พวกพี่จะเป็นสายอนุรักษ์ คือจะพยายามถ้าปรับก็จะ คนภายนอกจะดูไม่ออกหรือ กว่าเราปรับ เพราะเราเป็นสายอนุรักษ์คือเล่นแบบดั้งเดิมตลอด จะไม่เอาเครื่องดนตรีอื่นมาปน จะไม่เอาหน้าทับอื่นมาใส่ ถ้าพี่ใช้คำว่าปรับหน้าทับแสดงว่าพี่ปรับแค่มังคละของพี่ที่มันจะอยู่ใน กรอบของมังคละ แต่อย่างของคุณพระช่วยก็ดีนะ เขาเอาสากลมาลงมันก็ทำให้ฟังง่าย ส่วนรายการ ศาสตร์และศิลป์ อันนี้ไม่ได้ปรับอะไรแค่ถ่ายทอดเรื่องมังคละของพิษณุโลก แบบดั้งเดิม

8. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรที่รายการโทรทัศน์ได้เข้ามามีส่วนทำให้มังคละเป็นที่รู้จัก มากยิ่งขึ้น

พี่เห็นด้วยมากมาก พวกพี่ใช้เวลาเป็นสัปดาห์ ปี เพื่อให้คนพิษณุโลก ง่ายขึ้นๆ คน พิษณุโลกยังเรียกชื่อมังคละผิดเลย แต่พอพวกพี่ไปออกทีวี ออกสื่ออะไรมากขึ้น ไข่มุข ภูมิไจมาก คือแบบ เด็กตัวน้อยๆ ยังเรียกเราว่ามังคละถูก เราถ่ายทอดกันมาเป็นสัปดาห์ ปี แล้วนะแค่ฝั่งตรงกัน ข้ามบ้านเรายังเรียกเรากลองยาวอยู่เลย มันทำให้เราแย่มาก เหมือนกับมันแคบไปแต่พอออกทีวี เริ่มมีรายการโน้นนี่นั่นมาถ่าย ถ่ายบ่อยขึ้นคนในพิษณุโลกเองก็เริ่มเรียกเราถูกต้องมากยิ่งขึ้น

9. ท่านคิดว่าควรใช้สื่อหรือช่องทางการสื่อสารใดในการทำให้มังคละสามารถเข้าถึงกลุ่ม บุคคลทั่วไปโดยเฉพาะเยาวชนรุ่นใหม่ได้

ตอนนี้พวกพี่ก็มีเผยแพร่ทั้งใน Facebook เว็บไซต์ของโรงเรียน มีหลายอย่างที่เรา เผยแพร่ทั้งวิทยุ วิทยุนี้ก็จะมียุทธศาสตร์ที่แหละที่เป็นหน่วยถ่ายทอดทางนี้ ถ้าจำไม่ผิดคือสถานีวิทยุ แห่งประเทศไทย ดุจโยชน์ (ประโยชน์ ลูกพลับ) ก็ไปออกรายการพูดคุยเกี่ยวกับมังคละ เปิดเพลง มังคละตอนเช้า ก็ทำให้เขารู้จักเรามากขึ้น ในทีวี สื่ออีกอย่างหนึ่งคือหน่วยการศึกษา เขาเอาลงใน แผนการศึกษาทุกโรงเรียนต้องมีมังคละ ต้องร่ำมังคละได้ ของ สพป. เขต 1 ต้องร่ำมังคละเป็นทุก โรงเรียน เขต 3 มีเขต 2 เริ่มมี

10. ท่านคิดว่ามังคละจะได้รับการถ่ายทอดอย่างไร ถึงจะสามารถดำรงอยู่ได้ในอนาคต

คนถ่ายทอดก็น้อยนะ กลุ่มถ่ายทอดหลักๆ ก็จะเป็นกลุ่มพี่นี้แหละ แต่ถ้าจะให้ดำรง อยู่จริงๆ ผู้ใหญ่ต้องส่งเสริม สนับสนุนแล้วมีเด็กเข้ามาเล่นแบบจริงจัง ถ้าเป็นแบบสมัยก่อน ยอมรับเลยว่าคนที่เข้ามาเล่นจะเป็นแบบฉาบฉวยอะ ไม่อดไม่ทน เล่นหน่อยก็ไม่เล่นละ มันก็ กลายเป็นว่าหายไปแต่ช่วงหลังๆ ผู้ใหญ่เขาก็สนับสนุนด้วย รายการ สื่ออะไรก็ให้ความสนใจด้วย

แล้วก็หน่วยงานก็พาเราไปเล่นบ่อยๆ ทำให้เราเป็นที่นิยมมามาก แต่ช่วงหลังๆ ก็เริ่มซบเซาละ คนเริ่มสนใจน้อยมันก็จะไม่ยั่งยืนกลัวตรงนี้เหมือนกันไม่มีคนเล่น กลัวตรงนี้เหมือนกัน ดีกว่าเอาไปเก็บไว้ในพิพิธภัณฑ์ไม่งั้นก็คงเจ็บไปอีกเหมือนเดิม

ในฐานะที่เป็นคุณครู เด็กๆ ให้การตอบรับดีไหม ถ้าเป็นของโรงเรียนนี่นะเล่นมาตั้งแต่ปี 46 ปีนี้ก็ครบ 10 ปีละ สำหรับโรงเรียนนี้ถือว่าผั่งราก เด็กส่วนใหญ่ฝึกไม่ยากเลยเพราะเขาได้ยินมาตั้งแต่เด็กๆ พอโตขึ้นก็เหมือนลักจำ ให้ตีอะไรก็ตีเป็นเร็ว รำก็จะรำเป็นเร็ว เพราะเขาดูมาตั้งแต่รุ่นพี่ๆ ส่วนรุ่นพี่ๆ ที่จบไปก็ทำงานได้เลยคือเอาไปเป็นกลุ่มที่ถ่ายทอดให้รุ่นน้องต่อไป ส่วนตัวพี่ก็ไปถ่ายทอดตามที่ต่างๆ เหมือนกัน อย่างเช่น กลุ่มเขต 3 เขาก็จะจัดอบรมเกี่ยวกับมังคละทั้งเขต สอน เผยแพร่ทั้งเขต เล่นเป็นทั้งเขต เขตไหนที่มีเครื่องดนตรีก็ดี เขตไหนไม่มีเครื่องดนตรีเขาก็จะมารับเรื่องรำ การแสดงไป อย่างเขต 1 ก็เคยจัดอบรมก็ได้เผยแพร่ ก็ได้เป็นวิทยากรสำหรับมังคละในหลายๆ ที่ ทำรำที่เราใช้ ทำรำที่คิดมาใหม่ มันเป็นการรำประยุกต์ ไม่ตายตัว ดูจากชาวบ้านบ้าง วงอะไรก็ยังไม่ถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์

11. ท่านมีข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติมหรือไม่

อย่างทุกวันนี้สิ่งที่ปรารถนามากที่สุดเลยนะ คือ อยากให้คนพิษณุโลกรู้จักมังคละเสียที อย่างน้อยเห็นเราก็อ่าเรียกเราผิดเลย ขอให้เรียกเราถูกเถอะ เราคือมังคละไม่ใช่กลองยาว มันคล้ายแต่เราไม่เหมือนนะเราไม่ใช่ เรียกเราว่าวงปี่กลองยังดี เพราะเขาเรียกกันมาตั้งแต่โบราณละ ตั้งแต่นานละ เออ เรียกปี่กลองก็ยังดีแต่อย่าเรียกกลองยาว เราไม่ใช่ เราพยายามเผยแพร่ พยายามถ่ายทอดในโรงเรียน ในสถาบัน ในหน่วยงานอะไรอย่างนี้ เยอะทำงานตรงนี้นักเยอะ ถ่ายทอดกันเยอะแต่อย่าเรียกเราผิดเลย และก็หวัง หวังอีกอย่างคือ พวกผู้ใหญ่อย่าทิ้งเรา คือถ้าหน่วยงานยังให้ความสนใจและยังมีการเผยแพร่ เราก็ยังสู้ต่อไปได้ และขออีกอย่างคนที่เขา คนที่เล่นดนตรี คือถ้าตัวเองโตขึ้น และก็มีหน้าที่การงานที่สูงขึ้น อย่าทิ้ง หลายๆ คนทิ้งเพราะตัวเองเรียนจบ ย้ายไปอยู่ที่อื่นก็ทิ้ง ไม่กลับมาเล่น ไม่สนใจ มันก็ มังคละตอนนี้มันอยู่เยอะ ในนักเรียน ชาวบ้านก็ไม่ค่อยเล่นละ คนที่เป็นผู้ใหญ่เขาก็ไม่เล่นแล้ว เขาก็จะอ้างว่าไม่มีเวลาเล่น แต่ตอนนี้มันอยู่ในเด็กนักเรียนเยอะ แต่ในเด็กนักเรียนก็อีกเหมือนกันพอเด็กโตขึ้น ย้ายโรงเรียนโรงเรียนต่อไปก็ไม่ได้รับต่อ ไม่ทอดต่อกัน เด็กก็จะได้ไม่ได้เล่นต่อ ดนตรีก็นิ่งไป ก็ขอให้คนที่เติบโตขึ้น เจริญเติบโตก็อย่าลืมมังคละ แคนั้นละคะ

นิภารัตน์ กาญจนโชติ

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อการผลิตซ้ำสื่อพื้นบ้านมังคละจังหวัดพิษณุโลก
(ผู้ให้ข้อมูลรอง)

1. ท่านมีความสนใจหรือรู้จักมังคละได้อย่างไร/2.ท่านเข้ามาอยู่ในวงมังคละเมื่อไหร่
อย่างไร/3.ท่านมีตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในวงมังคละ

ตั้งแต่เข้ามาเป็นอาจารย์สอนนาฏศิลป์ในวิทยาลัยครูตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2523
เนื่องจากดนตรีมังคละในสมัยนั้น วิทยาลัยครูพิษณุโลกของเราเป็นผู้จัดประกายเพราะว่าอดีต
อาจารย์อนงค์ นาคสวัสดิ์ คือ เป็นอาจารย์นาฏศิลป์ท่านได้ทำเรื่องดนตรีมังคละไว้ เราเป็นอาจารย์
นาฏศิลป์ที่มาต่อจากท่านเราก็ได้สืบทอดต่อจากท่านมาแล้วก็เป็นผู้สืบทอด เผยแพร่ สืบสาน
อนุรักษ์ส่งเสริมตลอด เนื่องจากเราเป็นครูเป็นสถาบันผู้พัฒนาท้องถิ่น เพราะฉะนั้นงานเรื่องดนตรี
มังคละไม่ได้ละเลยในฐานะที่ตัวเองเป็นอาจารย์สอนนาฏศิลป์ด้วยก็ไม่ได้ละเลยมองเห็นถึง
ความสำคัญ เพราะเด็กๆ ที่จบเอกนาฏศิลป์จากวิทยาลัยครูจะต้องรำมังคละให้ได้ก่อน

ตลอดชีวิตตั้งแต่รับราชการตั้งแต่ปี 2523 มาจนปัจจุบัน มังคละยังอยู่ในมือเราตลอด
เราไม่ได้ทำคนเดียวเรามีเครือข่ายจากการที่เป็นวิทยาลัยครูจนมาถึงสถาบัน มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พิษณุโลก เรื่องดนตรีมังคละเราก็ไม่ได้ทิ้งและเรายังสามารถส่งต่อคณะอื่นๆ เรามีการจัด
กิจกรรมตลอดไม่ว่าจะเป็นการ เออแสดงมังคละ เราเชิญมาไม่ว่าจะเป็นงานทั้งในจังหวัด งานระดับ
ต่างจังหวัดเราก็เป็นตัวนำขับเคลื่อนการแสดงมังคละตลอดนะค่ะ และก็มีการจัดการประกวด
เพื่อสืบค้นหาว่าในจังหวัดพิษณุโลกมีวงอะไรบ้างและกึ่งที่อยู่ในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง
มีอะไรบ้าง เพราะฉะนั้นเรามีข้อมูลอยู่ในสำนักศิลปะของเราหมดค่ะ ส่วนวงชาวบ้านตอนนี้ก็ไม่มี
เยอะเท่าไร ส่วนใหญ่จะไปเยอะในส่วนของโรงเรียนตามนโยบายของอดีตผู้ว่าราชการจังหวัด
พิษณุโลก ดร.ปรีชา เรืองจันทร์ เคยให้นโยบายว่าเด็กจังหวัดพิษณุโลก ควรรำมังคละให้ได้ ด้วยเหตุนี้
ทางสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาของจังหวัดพิษณุโลกแต่ละเขตก็ได้เปิดโครงการอบรมการ
ออกแบบท่ารำ การอบรมครูดนตรีมังคละ ครูนาฏศิลป์มาต่อท่ารำจากเราให้เป็นอัตลักษณ์เดียวกัน
อย่างนี้ค่ะ เพราะฉะนั้นปัจจุบันในจังหวัดพิษณุโลกเราต้องนำดีใจในสถานศึกษาทั้งระดับ
ประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา เกือบจะมีดนตรีมังคละจะครบอยู่แล้ว ส่วนใหญ่ผู้ที่
ถ่ายทอดมาในระบบการศึกษาจะมีประธานชมรมมังคละ อย่างสมัยก่อนลุงประพจน์ ครนิน ต่อมา
ก็เป็นลุงทองอยู่ต่อมาก็เป็นลูกหลานของท่านก็คือ ประโยชน์ ลูกพลับ ส่วนในมหาวิทยาลัยทั้ง
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิษณุโลก มหาวิทยาลัยนเรศวร เราก็มีอาจารย์ประจำอยู่แล้ว ซึ่งดนตรี
มังคละไม่ได้เล่นยากถ้าจับทางให้ถูกมันก็สามารถจัดฝึกอบรม 2-3 วัน ก็จะสามารถเล่นได้ ฉะนั้น
จะเล่นเก่งไม่เก่งอยู่ที่การฝึกฝน ฝึกทักษะบ่อยๆ เพราะมันเป็นวิชาฝึกทักษะ เพราะฉะนั้นเด็กที่มา

ฝึกอบรมกับเราก็จะเล่นได้เลย ไข่ที่จะเล่นยากหน่อยก็คือการตีกลองม้งคละกับปี่ ถ้าเป็นกลองอื่นหรือฉิ่ง ฉับ กรับ มันไม่ได้ยากเลยและเราก็อยากให้ม้งคละอยู่ต่อไปยาวนาน มหาวิทยาลัยเราโดยอาจารย์นิภารัตน์ ได้คิดประดิษฐ์ทำรำตลอด เพราะว่าดนตรีม้งคละถ้าเล่นเฉยๆ โดยไม่มีศิลปะการแสดงเข้าไปเป็นตัวแถม ดนตรีม้งคละก็จะไม่ค่อยมีเสน่ห์การแสดงเท่าไรหรอก เพราะฉะนั้นโรงเรียนต่างๆ ก็ได้มีการประดิษฐ์ใส่ทำรำเข้าไปประกอบ อาจจะเป็นการแสดงอยู่กับการแสดงเคลื่อนที่ก็แล้วแต่ เพราะฉะนั้นดนตรีม้งคละมันยังอยู่ในจังหวัดพิษณุโลกยังเห็นมีอยู่เรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็นงานใดสังเกตได้เลยว่าต้องเราม้งคละมาโชว์แขกบ้านแขกเมืองตลอดค่ะ

และถ้ามีการออกงานใหญ่ๆ เราก็จะให้โอกาสให้วงม้งคละในจังหวัดพิษณุโลกมาร่วมกับเราอยู่แล้วอย่างวงทองอยู่ก็ร่วมกันบ่อยๆ แต่ในงานเผยแพร่ในมหาวิทยาลัยเราจะให้โอกาสเด็กในมหาวิทยาลัยเอกดนตรี และเราก็มีวงดนตรีคนงานภารโรงซึ่งก่อตั้งมานานแล้วด้วย ตั้งแต่เป็นวิทยาลัยครู สถาบันราชภัฏพิบูลสงครามตลอดจนเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามก็ยังมีอยู่ค่ะที่อยู่กับสถาบันนี้ตลอดไป และถ้ามีงานนอกต้องให้วงม้งคละตั้งแต่สองวงขึ้นไปเราก็จะประสานกับวงที่มีอยู่ที่เรามีเครือข่ายกันได้มีโอกาสออกมาแสดงค่ะ และมีการแลกเปลี่ยนวิทยากรสมมุติเรามีการอบรมเราก็พยายามให้โรงเรียนที่มีฝีมือแล้ว เป็นที่ยอมรับก็มาเป็นผู้ถ่ายทอดกันต่อ เราพยายามให้เขามีบทบาทตรงนี้ค่ะ เราให้โอกาสเกือบทุกวงที่มีศักยภาพ จากการที่ไปประกวดเมื่อสามปีที่แล้วที่จังหวัดสุโขทัยตั้งแต่นั้นมาก็ไม่มีการประกวดอีกเลยอย่างที่เราเห็นว่าการประกวดแทนที่จะเป็นการให้วงม้งคละดูดีในภาพสายตาของเรา แต่กลับเกิดแตกแยกไม่ยอมรับการประกวด เพราะฉะนั้นทางกระทรวงวัฒนธรรมในช่วง 1-2 ปีที่ผ่านมาจึงไม่มีการประกวดและเราก็เห็นด้วยที่ไม่ให้มีการประกวดม้งคละพอประกวดที่ไร่มั้ปัญหาตามมา ไม่ยอมรับ เราจึงล้มการประกวดไปเลย เปลี่ยนให้มาแสดงร่วมกันดีกว่า เพราะว่ามันยากอะที่จะให้ทุกคนมีสุนทรีย์ในการรับชมรับฟังเหมือนกันมันยาก เพราะฉะนั้นอะไรที่เป็นเหตุให้เกิดการแตกแยกความสามัคคี เราจึงไม่ทำต่อ จึงเป็นการจัดเป็นมหกรรมม้งคละ มหกรรมดนตรีม้งคละ การแสดงม้งคละ เชิญชวนดนตรีม้งคละโรงเรียนต่างๆ ที่เพิ่งเกิดหรือเกิดมานานแล้วเอามาต่อยอดกันตามงานต่างๆ ที่เรามีเวทีให้เขาแสดง

4. ท่านได้มีส่วนร่วมในการออกแบบท่ารำหรือการแสดงหรือไม่

อาจารย์เองก็ได้สืบทอดจากท่านอาจารย์อนงค์ นาคสวัสดิ์ ก็เห็นว่าสังคมมันเปลี่ยนไปแล้ว หญิงชายปัจจุบันไม่ได้พบกันที่งานวัด ก็ไปพบเซ่นทรัล บีทีเอ ก็เลยคิดการแสดงขึ้นมาตั้งแต่ 2525 มีท่าม้งคละลีลา ม้งคละเกร็ดศรีสองแคว มาในรูปแบบการแสดง อย่างสมัยก่อนของอาจารย์อนงค์ นาคสวัสดิ์ จะเป็นแบบเกี่ยวพาราตี แต่มาสมัยของอาจารย์แดงก็มาบูรณาการใหม่ให้วงดนตรีม้งคละสามารถเอาไปพัฒนาต่อยอดในการประดิษฐ์ท่ารำ เราต้องบอกเลยนะคะ

ว่ามังคละของราชภัฏพิบูลสงคราม มีโอกาสรับใช้เจ้าฟ้าเจ้านายหลายพระองค์ เรามีโอกาสจัดการแสดงให้เห็นเลยว่ามังคละสามารถทำเป็นการแสดงชั้นสูงก็ได้ ราธองสามร้อยคน เอาไปแสดงในรำในวัด ในโรงแรมเราก็ปรับรูปแบบให้เหมาะสมกับสถานที่แสดง คนดู

ส่วนสภาพมังคละในจังหวัดพิษณุโลกอยู่ยังอยู่นิ่งๆ เฉยๆ ไม่โดดเด่นมาก ไปได้เรื่อยๆ เพราะเราอยู่ในสภาพที่โดนวัฒนธรรมตะวันตกแทรกเข้ามา คนไทยก็หันไปนิยมชมชอบดนตรีนาฏศิลป์จะวันตกกัน เพราะฉะนั้นก็ถึงเวลาแล้วที่เราคนไทยไม่ว่าจะเป็นใคร อย่าไปคิดว่าเรื่องดนตรีมังคละเป็นเรื่องของชาวบ้าน เป็นเรื่องของกรมศิลปากรเป็นเรื่องของศิลปวัฒนธรรมเท่านั้น ทุกหน่วยทุกคนที่เป็นคนไทยต้องช่วยกันส่งเสริม สนับสนุน เพื่อให้มังคละอยู่ต่อไปได้อย่างยาวนาน ดังนั้นจึงเป็นนิมิตหมายที่ดีที่สถานศึกษาเกือบทุกสถานศึกษาก็มีดนตรีมังคละ เพราะว่ามันจะยังอยู่สืบทอดกันต่อไปรุ่นต่อรุ่น แต่ถ้าเกิดอยู่อย่างชาวบ้าน พอศิลปินเหล่านี้ล้มหายจากไป มังคละก็จะหายไปด้วย ผู้นำต้องช่วยกันส่งเสริม อย่างน้อยแขกบ้านแขกเมืองมาเราก็ควรนำมังคละไปแสดงให้เขาเห็นว่าพิษณุโลกมีอะไรดีบ้าง

5. ท่านมีความเห็นอย่างไรที่มังคละไปออกรายการโทรทัศน์ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มผู้ชม

มีส่วนค่ะ มีส่วนมาก การที่มังคละได้ออกสื่อไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ หรืออย่างนี้น้องมาสัมภาษณ์อาจารย์ก็ถือว่าเป็นหนทางหนึ่งที่จะทำให้มังคละเป็นที่รู้จัก อย่างที่อาจารย์แดงไปประชุมผู้อำนวยการทั่วประเทศยังมาถามเลยว่ามังคละคืออะไร มันยังไม่เป็นที่แพร่หลาย กว้างขวางพออย่างกลองสะบัดชัย กลองยาวที่เป็นที่รู้จักขึ้นหน้าชูตา วงมังคละอย่างที่ยกบอกว่าไม่มีการพัฒนาในด้านการเล่น ถ้าไม่มีศิลปะในการแสดงเข้าไปเชื่อม มังคละก็จะอยู่กับที่ ก็ไม่เป็นที่นิยมชมชอบของคนอื่น และมังคละเราเป็นวงเล็กๆ เมื่อไปเล่นกับวงกลองยาวเราก็ไปสู้กับเขาไม่ได้ เพราะฉะนั้นมังคละต้องพัฒนาต่อยอดไปเรื่อยๆ จึงจะทำให้เป็นที่นิยมเพราะถ้าเกิดผู้บริโภค เวลาเขาจัดงานและเขาไม่ได้เรียกร้องให้มีมังคละเข้าไป วงดนตรีมังคละก็ไม่มีโอกาสไปประชาสัมพันธ์ด้วยตนเองได้ เพราะฉะนั้นถึงเวลาที่ต้องมีการพัฒนากันต่อไป

6. ท่านเคยชมรายการคุณพระช่วย ตอน มังคละออร์เคสตราหรือรายการห้องข่าวช่อง 7 สีช่วงศาสตร์และศิลป์ ตอน การแสดงมังคละ จังหวัดพิษณุโลกหรือไม่ (ในกรณีที่ไม่เคยชมผู้วิจัยได้นำคลิปรายการดังกล่าวให้ชม)

เคยค่ะ ก็จะเป็นอีกรูปแบบหนึ่งนะ พลิกแนวไปเลย เครื่องดนตรีพื้นบ้านรวมด้ามังคละ แต่อันนี้สมัยใหม่ร่วมสมัย เป็นแนวทางหนึ่ง

7. เนื้อหารายการดังกล่าวได้นำเสนอเกี่ยวกับมังคละถูกต้องหรือไม่หากไม่ถูกต้องควรต้องทำให้ถูกต้องหรือไม่

นาฏศิลป์พื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้าน อ้อ เราไม่ได้เอาความถูกต้องมาเป็นตัวกำหนด อันนั้นเป็นลักษณะของคุณพระช่วยที่เอามังคละไปผสมผสานกับเครื่องดนตรีตะวันตก แต่เราก็ไม่ได้โดนกลืนเข้าไป ถือว่าเป็นอีกมิติหนึ่งทางการแสดง ฉะนั้นเราไม่วิจารณ์เพราะว่าเป็นการเผยแพร่ สืบทอดกัน จุดประสงค์การแสดงก็ต่างๆ กัน แต่ถ้าเกิดว่ามังคละจะเล่นแบบเดิมต้องใช้เครื่องดนตรีอะไรมันก็จะมีมาตรฐานอยู่แล้ว แต่ต้องมีกลองมังคละแน่นนอน กลองหลอน กลองยี่น ฆ้อง ปี่ คานหามซึ่งเอกลักษณ์ของเราเลยจังหวัดพิษณุโลกต้องเป็นคานหามพญานาค ฉิ่ง ฉับ กรับ โหม่ง เครื่องดนตรีจะเป็นบ่งบอกถึงความเป็นมังคละแน่ๆ แม้แต่มังคละของพิษณุโลกกับสุโขทัยเสียงยังแตกต่างกันเลย รูปทรงก็ต่างกันเล็กน้อยถ้าสังเกตถ้าคนเล่นดนตรีมังคละเป็น ฟังก็จะรู้เลยว่าดนตรีจะต่างกัน อย่างของเราที่โดดเด่นคือที่อาจารย์อนงค์ นาคสวัสดิ์ เคยคิด คือ มังคละรำเต็น มันเป็นกระบวนการเต้นที่ใครดูก็ต้องประทับใจคือท่านเอาสังคมชนบทสมัยก่อน เมื่อหญิงชายพบกันก็จะไปพบกันที่งานวัด ท่านก็คิดกระบวนการทำรำตั้งแต่ ทำเจ้าชู้ยักษ์ ทำเจ้าชู้ไก่แจ้ ทำป้อ ทำเมิน มาเป็นการแสดง

8. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรที่รายการโทรทัศน์ได้เข้ามามีส่วนร่วมทำให้มังคละเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

ดีค่ะ ดีมากเลย

9. ท่านคิดว่าควรใช้สื่อหรือช่องทางการสื่อสารใดในการทำให้มังคละสามารถเข้าถึงกลุ่มบุคคลทั่วไปโดยเฉพาะเยาวชนรุ่นใหม่ได้

น่าจะทำหลักสูตรพื้นบ้าน ถึงเวลาแล้วที่สถานศึกษาน่าจะทำหลักสูตรพื้นบ้านว่าระดับ ประถมปลาย (เอ่ออ่า) ทุกโรงเรียนทุกเล่นมังคละให้ได้ เข้าถึงเยาวชนแน่นนอน ในงานภาค บันเทิงไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานใดจัด อย่างสำนักศิลปะ ศรีสุชนาฏกรรมลำนานานทุกวันศุกร์ สติท โชว์มังคละ แดงเราก็ไม่ทิ้ง กลองยาวเราก็ไม่ทิ้ง อะไรที่เป็นศิลปะการแสดงของไทย สำนักเรามีเวทีให้เล่นตลอด อย่างเยาวชนต้องยอมรับด้วยไม่ใช่เรียนไปพอถึงระดับมัธยม พอมาเรียนต่ออุดมศึกษาก็ไม่สนใจในศิลปะ ต้องต่อยอดคนรุ่นหลัง ดังนั้นมังคละมันจะอยู่ต่อไป ซึ่งสื่อที่อยู่ใน การศึกษาดีที่สุด ได้สัมผัสจริง สนุกทริยทางการได้เห็น สนุกทริยทางการได้ฟัง สนุกทริยทางการ เคลื่อนไหว สนุกทริยทางการรับรู้ ก็จะติดตัวเยาวชนไปมันต้องบ่มเพาะตั้งแต่ระดับประถม มัธยมมา เลย เขาก็จะเกิดความรู้สึกผูกพัน รู้เรื่องว่านี้คือดนตรีพื้นบ้านของชาวจังหวัดพิษณุโลกจริงๆ แต่ถ้าให้เขาไปนิยมดนตรีตะวันตกแล้วให้เขามาดูดนตรีพื้นบ้านเขาจะรู้สึกว่าเขาชอบ เลยเกิน เพราะฉะนั้นมันต้องบ่มเพาะและส่งไม้ต่อกันมาเรื่อยๆ พอเขามาเรียนระดับอุดมศึกษาเขาก็จะเกิดความ

ภาคภูมิใจว่าครั้งหนึ่งเขาได้เป็นนักดนตรี เคยเล่นในโรงเรียนในมหาวิทยาลัย ถึงแม้ว่าจะเคยจับไม้ มังคละ ได้ยินเสียงไม่ต้องเห็นภาพมังคละเขาก็รู้ว่าเป็นมังคละ

10. ท่านคิดว่ามังคละจะได้รับการถ่ายทอดอย่างไร ถึงจะสามารถดำรงอยู่ได้ในอนาคต

ทุกคนต้องช่วยกัน ทุกทางที่เราสามารถทำได้ ทั้งช่องทางต่างๆ ที่กล่าวไปข้างต้น ซึ่งเชื่อว่ามังคละจะสามารถดำรงต่อไปได้

11. ท่านมีข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติมหรือไม่

ไม่มีนะเพราะอาจารย์ก็กล่าวไปข้างต้นแล้ว

รૂงนภา จิมพุด

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อการผลิตซ้ำสื่อพื้นบ้านมังคละจังหวัดพิษณุโลก (ผู้ให้ข้อมูลหลักของมังคละในสถาบันการศึกษา)

1. มังคละขอแก้ว เกิดขึ้นได้อย่างไร

ตั้งวงขึ้นมาในส่วนของคณะมนุษย (ยื่นเอกสารให้) ตั้งขึ้นมาเพื่อไปประกวดเนื้อหา บางส่วนในเอกสารใบปลิว

จากตรงนั้นมาแล้วมีเรื่องมาจากกระทรวงวัฒนธรรมเชิญให้มีการประกวดดนตรี พื้นบ้านขึ้นมา ครูก็เลย เออ เราก็อยู่ตรงนี้แต่เราไม่มีวงแต่เรามีศักยภาพที่จะทำำได้นะคะ และครู ก็มีฐานความรู้ในด้านมังคละ เฉพาะทำำนะคะจากวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยอยู่แล้ว ซึ่งแถบนี้จะมี วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยและอาจารย์สำเนา จันทรเจริญ ซึ่งท่านได้เสียชีวิตไปแล้ว ที่ทำำมังคละ และกีบมอยู่ ส่วนอาจารย์ประโยชน์ ครูประโยชน์เขามีดวง ส่วนรำไม่ค่อยจะเด่น เต้นในเรื่องวง ของเรานี้วงมังคละจะมีวงอยู่แต่ตอนนั้นเหมือนจะชอบเขาไม่ค่อยนำมาเล่นจะเล่นเฉพาะตอนมีงาน เท่านั้น และของเรามีวิชาเอกคือนาฏศิลป์ไทย เราก็ประดิษฐ์คิดค้นได้ ครูก็ดูเจตน์จากตรงนั้นว่า เขาให้แต่งเพลงเกี่ยวกับการเกิดวิเศษศิลป์คือวันอนุรักษ์มรดกไทย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เกี่ยวกับการ ทำำบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทยตรงนั้นขึ้นมาและมีเจตน์ว่าต้องเล่นเพลงเหล่านี้ขึ้นมาตามที่ครู เขียนไว้ (เอกสารแนบ) เล่นเพลงเหล่านี้และแต่งเพลงขึ้นมาใหม่ ทำำครูก็คิดขึ้นมาใหม่โดยดึงเอา เอกลักษณ์ความเป็นพิษณุโลกขึ้นมา ทำำให้ว้พระ ทำำชมน้ำตก ทำำบางแก้วลีลา ทำำเด็ดดอกป๊อบ และที่ ทำำ ลาวหมี่ข้าว ทำำสองแควสำราญ ทำำร้อยมาลัย ทำำน่านนไหล ทำำไก่เหลื่องหางขาว ทำำปลาตะโก ทำำสามล้อป้อสาวเรือนแพ อะไรทำำนองนี้ตามนั้นและก็ไปประกวดที่เวทีสวนชมนาน ที่ริเริ่มขึ้นมา เลยตั้งวงดนตรีขึ้นมา โดยให้อาจารย์โก้ อาจารย์คมกริช การินทร์ ทำำในเรื่องดนตรีส่วนครูก็ดูในเรื่อง ทำำรำ ก็คิดชุดคิดอะไรขึ้นมา เราก็ประกวดบู๊ป เราก็ได้รางวัลที่สองและก็ไปแสดงที่กรุงเทพตอนนั้น

ก็ออกสื่อออกเผยแพร่สดทางโทรทัศน์ช่อง Thaipbs ที่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย เมื่อปี 2552 ส่วนครั้งที่ 2 ก็ไปได้รางวัลระดับได้โล่ให้พระราชทาน โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบ ซึ่งก็ได้รับเงินรางวัลเอามาสำหรับบำรุงวง จากนั้นได้เปลี่ยนผู้ดูแล ซึ่งปัจจุบันไม่แน่ใจว่าให้ชื่อวงช่อแก้วอยู่เปล่า แต่ถ้าพูดถึงเรื่องทำรำแล้วนี่ เราจะเรียกทำรำชุดนั้นว่า มังคละช่อแก้ว เป็นชื่อชุดการแสดง เรียกได้สองอย่างคือ มังคละสรายุก็จะใช้รำประกอบเพลง ไม้หนึ่งไม้สี่ นั่นคือ จุดเริ่มต้นที่ทำไม่ถึงถึงวงช่อแก้ว ขึ้นมา

2. เหตุใดมังคละจึงถูกนำมาบรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษา

ไม่ได้บรรจุในหลักสูตรชัดเจนแต่ก็มีสอนอยู่ในรายวิชานาฏศิลป์พื้นบ้านภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งตอนนี้ครูก็สอนอยู่ก็อยากให้เด็กได้เรียนรู้มังคละซึ่งเป็นนาฏศิลป์พื้นบ้านของไทยได้ รู้จักตัวตนก่อนและค่อยไปดูจังหวัดอื่นว่ามีอะไรเพราะว่ามีหลายเวอร์ชัน อย่างของมอเรามี 5 ชุดด้วยกัน คือ มังคละสรายุ ก่อนหน้านี้ชื่ออะไรนะจำไม่ได้ รำพุทธบูชา นเรศวรมังคละปุระ มังคละรำเพลิน เป็นต้น สำหรับครูเองที่สืบสานต่อมาที่ออกสื่อบ่อยที่สุดคือ มังคละสรายุ ส่วนรำพุทธบูชา นเรศวรมังคละปุระ ไปที่ต่างประเทศคือประเทศอินเดียไปแสดงโชว์ให้ชาวพุทธที่นั่นดูในงานพุทธยันตีเมื่อปีที่แล้ว 2556

3. เนื้อหาของมังคละประกอบไปด้วยอะไรบ้าง

ในเรื่องการแต่งกายทางนาฏศิลป์รับผิดชอบอยู่ ชุดแรก มังคละสรายุ ครูก็ดูว่ามันน่าจะเป็นความเป็นพื้นบ้านสูง อ้อ คนสมัยก่อนเขาก็จะนุ่ง แต่งตัวโจงกระเบน นุ่งแขนกระบอก ส่วนผู้หญิง เครื่องประดับก็จะดูให้มันเป็นพื้นบ้าน อย่างเช่น เอาดอกบัว มาร้อยให้ดูสวยงามมากขึ้น ส่วนรำพุทธบูชา นเรศวรมังคละปุระ จะเป็นหญิงที่มีศักดิ์สูงหน่อย หญิงสาวที่มีอันจะกิน สาวชาววัง เดินทางไปบูชาพระพุทธรูป ไปสักการะ เครื่องแต่งกายออกแบบสมัยต้นรัตนโกสินทร์ ย้อนยุคไปหน่อยเพราะถ้าอ่านประวัติเนี่ย มังคละของเราก็ได้มาตั้งนานแล้ว อาจจะมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยก็ได้ สืบเนื่องมาเรื่อยๆ จนมาเจอครั้งล่าสุดตามหลักฐานในสมัยรัชกาลที่ 5

4. สถานที่หรือช่องทางในการเผยแพร่เพื่อสืบทอดมังคละมีอะไรบ้างและเป็นอย่างไร

เวทีการประกวดครั้งแรกกับมังคละช่อแก้วหรือรำมังคละสรายุเป็นรำมังคละที่ประดิษฐ์ขึ้นใหม่เพื่อร่วมประกวดในโครงการเทิดทูนศิลปวัฒนธรรมล้านนา เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2552 ณ เวทีสวนชมนานเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้ชื่อวงในการประกวดว่า “วงช่อแก้ว” ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 ในระดับภาคเหนือและนำเข้าประกวดอีกครั้งในโครงการมหกรรมนันทนาการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้รับรางวัลชนะเลิศในระดับภาคเหนือและมีโอกาสไปแสดงที่อินเดีย

5. คนกลุ่มใดที่ชอบหรือสนใจชมมังคละของท่านบ้าง

แล้วแต่งานนะ การแสดงการออกงานความถี่ แสดงเผยแพร่งานเลี้ยงต่างๆ เยอะมาก ความต้องการของผู้ชม ผู้บริโภคก็ต้องการ และผู้จัดการ มหาลัยผู้ติดต่อก็ระบุมายเลย เช่น ถ้าขอห้องถื่นมาก็ไม่วายเว้นเลือกมังคละที่จะไปโชว์เขา แล้วแต่จะเลือกแบบไหน ถ้าเลือกแบบวงสนุกรสนานก็จะเลือกมังคละสรอายุ ถ้าอันไหนเป็นพิธีการ ดูศักดิ์สิทธิ์ ต้องการความสงบมีพิธีรีตอง ไม่ต้องเน้นคึกคึก เราก็เอาไปแบบรำพุทธรูปชานเรศวรมังคละปุระ กลุ่มคนส่วนใหญ่ที่เจอมาแล้วแต่ เป็นนักวิชาการ ถ้าดูเจ็ลสุดแล้วก็เป็นนักวิชาการที่มาร่วมประชุม ส่วนกลุ่มรองลงมา ก็จะเป็นประชาชนทั่วไปที่เราไปจัดงานประเพณีต่างๆ

6. ปัจจุบันมังคละในจังหวัดพิษณุโลกมีสภาพเป็นอย่างไรต่อสังคม

เขาเรียกว่าอะไรอะ ความพร้อมที่เขาจะรับและให้ คือสมมุติถ้าเราประดิษฐ์อะไรขึ้นมาแล้วเราก็จัดโครงการเผยแพร่ สืบทอด ครูจากโรงเรียนต่างๆ พร้อมทั้งจะมาต่อท่าจากเราและเอาไปสอนเด็กเขา เขามาขอเรียนะบอกว่าขอเอาไปใช้ ขอไปใช้ต่อให้กับเด็กในโรงเรียน ก็บอกเขาไปว่าได้ แต่ถ้าบางอันท่ามันยากตัดออกไปได้ไหม ไม่ต้องตาม สมมุติครูมีทั้งหมด 9 ท่า เขาบอกยากทำนี้ตัดออกได้ไหม ก็สามารถตัดไปได้ ตามความถนัดส่วนท่ารำที่ไม่มีครูนาฏศิลป์ หรือไม่ใช่สายตรงเรียนมาโดยตรง เขาก็จะรำเอาท่าอีสานมาใส่ มาประกอบ ถ้าหนูไปเห็นที่ไปประกวดเมื่อปี 2552 ที่ประกวดที่สวนชมน์น่าน อู้หู้ที่ห่อชาวพิษณุโลก ชาวภาคเหนือตอนล่างเขาให้ความสนใจมังคละถึงเพียงนี้เลยหรอ มันไม่ใช่วงเก่าแก่ของสุโขทัยที่อนุรักษ์อยู่นะ คนแก่อายุ 60 70 มาขึ้นเป่าปี่ก็ขึ้นใจ แล้วนอกจากนั้นโรงเรียนต่างๆ เด็กตัวเล็กๆ อะลูก 9 ขวบ 10 ขวบ เป่าปี่หวานมาก เพราะมาก เรายังเป่าไม่เท่าเพราะว่าวงของเรายังไม่ผ่านการฝึกฝนและการถ่ายทอดมาตั้งแต่เด็กเราเพิ่งมาฝึกหัดในระดับปริญญาตรี ความเชี่ยวชาญ ทักษะเราจะสู้เขาสู้เด็กที่ต่อมาตั้งแต่แรกไม่ได้ คือตอนที่ไปประกวดเราก็จะเห็นว่าประชาชนในภาคเหนือตอนล่างเนี่ยไม่ว่าจะเป่าวงเก่าแก่ วงที่เริ่มต้นใหม่ วงที่อยู่ในสถาบันการศึกษาก็ให้ความสำคัญกับมังคละ ในยุคนี้อีกว่าถ้าคุณจะทำมังคละในพิษณุโลกเนี่ยหาไม่ยาก มันน่าภูมิใจ แต่ละคนมันก็เหมือนจะมีเอกลักษณ์ที่เหมือนความสง่างามที่มีอยู่เฉพาะตนอยู่ ของเราเราก็ผลิตขึ้นเรื่อยๆ เราก็มีความเป็นเราอยู่ ดึงเอาเอกลักษณ์มาผสมทำให้เข้ากับท่าทำให้เข้ากับจังหวัดนเรศวรและดึงเอาเพลงที่ไม่เคยเล่นมาก่อนเอามาบรรเลงและประกอบเพลง ส่วนเนื้อร้องแล้วแต่เราจะใส่ คือมังคละโดยปกติจะเป็นแค่เพลงบรรเลงเขาเรียกว่าไม้หนึ่ง ไม้สอง ไม้สามและไม้สี่ นมยานกระตกเป้งแล้วแต่ครูเขาจะคิด เพลงมันมีมากมาย จังหวัดแต่ละจังหวัดมันก็แตกต่างกัน สไตลการละเล่นแตกต่างกันหมดโดยสิ้นเชิง ความเด่นของเขามีมาก่อนแล้วแต่ถูกมาใช้ไม่กี่เพลง มันอาจจะมีความไพเราะหรือไม่ก็ไม่มีการถ่ายทอด แต่มอนอเรา

เองพยายามดึงเอาคนที่ไม่เคย เนื่อร้องมีอยู่ครั้งเดียวที่ใช้คือตอนประกวด นอกนั้นก็ไม่มีจะบรรเลง ล้วนๆ

7. มังคละมีบทบาทอย่างไรต่อสังคมของท่านรวมไปถึงได้มีบทบาทอย่างไรในสังคมระดับประเทศในยุคที่เกิดกระแสโลกาภิวัตน์และวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาครอบงำ ความคิด วิถีชีวิตโดยเฉพาะเยาวชนไทย

อิม บทบาทหรือคะ มันน่าถ้าเกิดนึกถึงสิ่งที่ใกล้ตัวครูมากที่สุดน่าจะเป็น มันทำให้พวกนี้ถึงความ เป็นเราที่อยู่ตรงนี้ มันจุดคนให้ลดกระแสต่างๆลง แล้วก็เหมือนมีความภูมิใจใน ศิลปะวัฒนธรรมพื้นบ้านของเรา ยังคงมีอยู่ตรงนี้นะ มันน่าจะเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตในความเป็นเรา มากยิ่งขึ้น

8. ท่านคิดว่ามังคละประสบปัญหาอย่างไรท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมโลกาภิวัตน์

มีมีนะ อย่างเช่นโรงเรียนจ่านกร้องเขาไปทำที่เอาแนวของดนตรีตะวันตกเข้ามา มันทำให้เรา อิมอะไรดีอะ นึกอยากที่จะทะเลให้มันร่วมสมัย ดูแปลกใหม่ในฐานะที่เป็นศิลปิน จะทำให้มันดูง่ายสำหรับคนรุ่นใหม่หรือเปล่า คือครูไม่รู้เจตนารมณ์ของศิลปินว่าเป็นอย่างไร มันอาจจะตาม ใจหยที่เขามาให้มา อาจจะปรับเปลี่ยนตามกระแสเป็นไปได้อีกมันอาจจะมีอีกรสหนึ่งของมังคละ แต่ว่าพูดต่อว่ามันก็ไม่ทำให้รสของมังคละเปลี่ยนไปเพียงแต่ว่ามันเป็นประกายใหม่ที่ผุดขึ้นมา และตรงนี้ก็ยังคงอยู่ตรงนี้ มันก็เป็นหลายๆ จุดหลายๆ มุมมอง มันก็เป็นผลให้มีการปรับเปลี่ยนแต่ว่า ของเดิมก็ยังอยู่

9. มังคละในความคิดของท่านเป็นสื่อพื้นบ้านที่ทำหน้าที่อะไรสำคัญและมีหน้าที่อื่นๆ อีกหรือไม่อย่างไร

ความรู้การศึกษา แสดงถึงความเป็นพื้นบ้านของภาคเหนือตอนล่าง เพราะว่าเราไม่มีอะไรเลย ถ้าจะไปไขว้กับภาคเหนือ อีสาน ได้ มันก็บ่งบอกความเป็นท้องถิ่นบอกว่าเราคือภาคเหนือตอนล่าง ถ้าเราดึงมังคละขึ้นมา มันก็ยังพอเป็นจุดเล็กๆ แสดงตัวตนว่าเราคือพิษณุโลก คือภาคเหนือตอนล่าง อย่างในสายตาคนนอกภาคอื่น เขาก็ทิ้งในความเป็นกลองใบเล็กของเราที่มีการตีและเสียงมันดังมาก มุมมองบวกนะค่ะ และก็สนุกสนานคือมันให้ความสนุกสนาน มันหล่อหลอมชนในพื้นที่ให้มารวมกันด้วยเสียงนี้และรู้ว่าจะต้องจำแบบนี้ จำด้วยความสนุกสนาน ให้ความความกลมเกลียวกัน นี่คือมุมมองบวกมันก็จะใช้ในประเพณีต่างๆ การแห่ การแห่ นาค ประเพณีต่างๆ ที่เป็นมงคลก็สามารถเอามังคละมาใช้ได้ ส่วนในมุมมองที่ติดลบนี้แม้จะมีน้อยแต่ก็มี คือมันเสียงดัง ถ้าเอาไปเล่นในฮอลล์ที่มีเพดานต่ำ ครูเคยมาละ มันดังมาก ดังจนทำให้คนเครียด ยิ่งบางที่

ชาวต่างชาติที่เขาไม่ค่อยอะไรกับคนตรีพื้นบ้านเขาก็จะรำคาญไป ก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนระยะเวลาการเล่นหรือเสียงให้มันเบาลง

10. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรที่รายการโทรทัศน์ได้เข้ามามีส่วนทำให้มังคละเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

มากนะ มีส่วนมากค่ะ

11. ท่านเคยชมรายการคุณพระช่วย ตอน มังคละออร์เคสตราหรือรายการห้องข่าวช่อง 7 สี ช่วงศาสตร์และศิลป์ ตอน การแสดงมังคละจังหวัดพิษณุโลกหรือไม่ (ในกรณีที่ไม่เคยชมผู้วิจัยได้นำคลิปรายการดังกล่าวให้ชม)

เคยชมค่ะ

12. เนื้อหารายการดังกล่าวได้นำเสนอเกี่ยวกับมังคละถูกต้องหรือไม่หากไม่ถูกต้องควรต้องทำให้ถูกต้องหรือไม่

อย่างรายการห้องข่าวนี้เขาก็แสดงความเป็นมังคละดั้งเดิมนะ ส่วนรายการคุณพระช่วยอย่างที่บอกไปแล้วว่าเขามีการผสมผสานประยุกต์ ไม่มีถูกผิดนะครูว่า

13. ท่านคิดว่าควรใช้สื่อหรือช่องทางการสื่อสารใดในการทำให้มังคละสามารถเข้าถึงกลุ่มบุคคลทั่วไปโดยเฉพาะเยาวชนรุ่นใหม่ได้

แน่นอนๆ อย่างในวง ครูก็สังเกตดู อิม ใครที่เล่นมันจะมีอยู่ตัวเดียว ที่เล่นอันนี้มันต้องใช้ความสามารถเป็นพิเศษ เขาก็จะมีความภูมิใจที่สืบทอดตรงนี้ กลองยีนกลองยีนไม่เท่าไร แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นมันต้องไปด้วยกัน และคนที่รำมีคนถือ แต่งตัวสวยงามก็จะเป็นความภูมิใจของเยาวชนที่ได้สืบทอดตรงนี้ไปด้วย

14. มังคละจะดำรงอยู่อย่างยั่งยืนได้อย่างไร

ปัจจุบันนี้ก็ค่อนข้างมีคนสืบทอดนะ ซึ่งวงชาวบ้านก็เริ่มสูญหายแต่ตอนนี้เข้าสู่ระบบการศึกษาแล้ว มีคนสืบทอดแน่นอน แต่จะขยายวงกว้างแค่ไหนอยู่ที่ช่องทางการเผยแพร่และซึ่งอาจมีการเสนอภาควิชา ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมทำเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับมังคละโดยตรง

15. ท่านมีข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติมหรือไม่

ก็อยากให้มีการจัดการประกวดอะไรแบบนี้ค่ะ ประกวด ส่งเสริมไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานท้องถิ่น ระดับชาติ เพราะว่ามันจะก้าวไกลไปได้อยู่ที่ผู้บริหารจะมองเห็นตรงนี้ด้วยหรือเปล่า จะสนับสนุนด้วยหรือเปล่า ในส่วนของมหาลัยของเราโอเคผู้บริหารเล็งเห็นอยู่แต่ว่าก็เหมือนยังขาดบางสิ่งบางอย่างที่จะพัฒนามันโดยตรงอาจจะเป็นเรื่องงบประมาณ ในส่วนของท้องถิ่นมันก็เหมือนกันค่อยๆ เพิ่มทีละนิดเท่านั้นเองด้านการพัฒนานะคะน่าจะเป็นองค์กรส่วนตัว วงส่วนตัวเท่านั้นเอง

ที่เขาที่ยืนหยัดอยู่ เหมือนได้รับการอุปถัมภ์นิดหน่อยจากทางเราที่นั่นเท่าที่ดูไม่มากเท่าไร เขาก็ยังสืบสานจัดงานไหว้ครูอะไรอยู่ แต่ถ้ามีการจัดให้มีการแสดงทุกปี จัดประกวดทุกปีโดยให้ทุนสนับสนุน แต่วางที่เป็นพื้นบ้านมันน่าจะพัฒนาได้มากกว่านี้ค่ะ ในส่วนของการหายไปของวงชาวบ้านของคนข้างนอกอาจเลือนหาย แต่ไม่รู้สิครูรู้สึกมันยังมีอยู่ตลอด ครูเล่นกันเกือบทุกวัน (หัวเราะ) เล่นกันอยู่เรื่อยๆ และในส่วนของมหาวิทยาลัยเองไม่ต้องการตรงนั้นเท่าไร บางที่ไม่ต้องมีกระจัดกระจายมากนักแต่ถ้าเป็นวงใหญ่สักวงหนึ่งมันก็โอเคอยู่ ของเราก็มีวงลู่ประโยชน์กับมหาวิทยาลัยที่เด่นหน่อย ครูไม่ค่อยห่วงในเรื่องของการหายเพราะครูเองก็ทำหน้าที่สืบสานต่อไปก็จะคิดอย่างนี้ต่อไปเรื่อยๆ ไม่กลัวที่จะหายเพราะมีคลังในพวกเราอยู่แล้วไม่ว่าจะเป็นรายการวิจัยต่างๆ ต่อไปอาจได้ไอเดียของหนูคำถามที่ถามเราไปต่อยอดพัฒนาต่อไป

บุตรี สุขปาน

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อการผลิตซ้ำสื่อพื้นบ้านม้งคณะจังหวัดพิษณุโลก (ผู้ให้ข้อมูลรอง)

1. ท่านมีความสนใจหรือรู้จักม้งคณะได้อย่างไร/2ท่านเข้ามาอยู่ในวงม้งคณะเมื่อไหร่อย่างไร

คือ (อิม กระแอม) มาทำงานที่ มาได้บรรจุเป็นอาจารย์ในภาควิชาดนตรีวิทยา ก็สอนดนตรี ก็มีภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายคือเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม คือก่อนหน้านั้นก็ได้อู้จักเราไม่ได้เป็นที่ปรึกษาแต่เรารู้จักได้เห็นการทำงานของสาขาและมีชมรมก่อตั้งขึ้นในช่วงที่เราเข้ามาพอดี ก็เลยได้รู้จัก ออ พอตตอนหลังได้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมต่อจากอาจารย์อีกท่านหนึ่ง ก็เลยได้มาดูแลเรื่องของม้งคณะ

3. ท่านมีตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในวงม้งคณะ

ที่ปรึกษาชมรม ชมรมดนตรีและการแสดงพื้นบ้านม้งคณะ

4. ท่านได้มีส่วนร่วมในการออกแบบท่ารำหรือการแสดงหรือไม่

ไม่ค่ะ จะดูในส่วนดนตรีอย่างเดียว

5. ท่านมีความเห็นอย่างไรที่ม้งคณะไปออกรายการโทรทัศน์ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มผู้ชม/8 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรที่รายการโทรทัศน์ได้เข้ามามีส่วนทำให้ม้งคณะเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

อิม มันก็เป็นเรื่องที่ดีคือม้งคณะถือว่าเป็นวงพื้นเมืองที่เล่นกันอยู่แค่ในกลุ่มแคบในสามจังหวัดสี่จังหวัดแถบนี้ที่เรารู้จัก คนในเขตภาคอื่นๆ ก็จะไม่รู้จัก ถ้าไปออกสื่อขนาดนั้นก็จะทำให้ม้งคณะเป็นที่รู้จักมากขึ้น

6. ท่านเคยชมรายการคุณพระช่วย ตอน มังคละออร์เคสตร้าหรือรายการห้องข่าวช่อง 7 สี ช่วงศาสตร์และศิลป์ ตอน การแสดงมังคละ จังหวัดพิษณุโลกหรือไม่ (ในกรณีที่ไม่เคยชมผู้วิจัยได้นำคลิปรายการดังกล่าวให้ชม)

ก็ได้ดูเหมือนกันค่ะ

7. เนื้อหารายการดังกล่าวได้นำเสนอเกี่ยวกับมังคละถูกต้องหรือไม่หากไม่ถูกต้องควรต้องทำให้ถูกต้องหรือไม่

จริงๆ สามารถทำได้ทั้งนั้นค่ะ แต่ว่าก็ขึ้นอยู่กับการเรียบเรียง ทำยังไงให้มันคงความเป็นเอกลักษณ์ของมังคละ ไม่ให้เอกลักษณ์ตรงนั้นเสียไป

9. ท่านคิดว่าควรใช้สื่อหรือช่องทางการสื่อสารใดในการทำให้มังคละสามารถเข้าถึงกลุ่มบุคคลทั่วไปโดยเฉพาะเยาวชนรุ่นใหม่ได้

ก็มีส่วนแต่อย่างที่เป็นวัฒนธรรมในเขตแค่สามสี่จังหวัด มันอาจเข้าถึงคนไม่กว้างมาก ขึ้นอยู่กับรสนิยมด้วย สื่อก็จะช่วยได้มาก สื่อออนไลน์ การแสดงที่ต้องเห็นทั้งภาพและเสียงที่มีคุณภาพ เพราะลำพังที่เราฟังผ่านๆ ตามงานและไม่มีรำ ฟังผ่านๆ หรือฟังจากการบันทึกเสียงมันจะไม่ค่อยเพราะ เพราะลักษณะวงมันจะครึกโครม เน้นกลองเป็นส่วนใหญ่ ถ้าเป็นสื่อพวักยูทูบ วิดีโอลักษณะนี้ก็จะได้เห็นรูปลักษณ์ของดนตรี ทำรำ ก็จะทำให้ผู้ฟังรู้สึกดี

10. ท่านคิดว่ามังคละจะได้รับการถ่ายทอดอย่างไร ถึงจะสามารถดำรงอยู่ได้ในอนาคต

ได้รับการถ่ายทอดอย่างไร ก็จากที่เห็นในปัจจุบันก็คือ ถ่ายทอดโดยครูที่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน ณ ตอนนี้อยู่ที่เห็นจะไม่มีวิชาดนตรีมังคละที่เจาะจงว่าทุกคนเรียนดนตรีแล้วจะต้องเรียนมังคละแต่โรงเรียนในเขตพิษณุโลกเท่าที่เห็น เขาจะเชิญครูที่เป็นภูมิปัญญาไปสอน ก็มีเกือบทุกโรงเรียน อย่างในส่วนของชมรมจะมีโครงการสืบทอด ปีละ 1 ครั้ง ก็จะเชิญวิทยากรจากภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญมังคละโดยตรงมาถ่ายทอดทั้งเรื่องของดนตรีและทำรำ แต่ทำรำที่ม่อนจะมีอาจารย์นาฏศิลป์อยู่แล้วที่เขาประดิษฐ์ทำรำเองได้

11. ท่านมีข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติมหรือไม่

อืม ไม่ค่ะ (ยิ้ม)

ภูริตา เรื่องจิรยศ

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อการผลิตซ้ำสื่อพื้นบ้านมังคละจังหวัดพิษณุโลก
(ผู้ให้ข้อมูลรอง)

1. ท่านมีความสนใจหรือรู้จักมังคละได้อย่างไร

อ้อ รู้จักตั้งแต่มาอยู่ที่นี้ มาเรียนที่นี่แล้วค่ะ เพราะว่าตั้งแต่ที่ภาคเขาคิดเรื่องมังคละเป็น มังคลาธิษฐานก่อนเริ่มแรก ก็รู้จักตั้งแต่ตอนนั้น สำหรับมังคละที่แสดงอยู่เป็นชื่อการแสดงคือ มังคละสราญ แต่ว่าจะเป็นวงดนตรี มังคละซ็องซ้อแก้ว แต่โดยส่วนมาก เรียกไปเรียกกว่าเป็น มังคละซ้อแก้ว

2. ท่านเข้ามาอยู่ในวงมังคละเมื่อไหร่ อย่างไร

ไม่ค่ะ จะเป็นลักษณะของชมรม

3. ท่านมีตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในวงมังคละ

เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมดนตรี การแสดงดนตรีและพื้นบ้านมังคละ ส่วนกลางของมหาวิทยาลัย

4. ท่านได้มีส่วนร่วมในการออกแบบท่ารำหรือการแสดงหรือไม่

ส่วนใหญ่จะไม่ได้ ออก เพราะว่าเขาชุดที่มีอยู่แล้วไปแสดง ตอนนี่เกี่ยวกับการแสดง มังคละที่ภาควิชาศิลปะการแสดงได้คิดของนาฏศิลป์ไทยกับดนตรีไทยผสมกันรวมกัน โดยชุดแรกเลยที่เขาคิดกัน คือ มังคละมังคลาธิษฐาน ต่อไปมังคละสราญหรือมังคละซ้อแก้วและพุทธรูชา มังคละปุระ เทิดพระพุทธรินราช ก็มีล่าสุดที่อาจารย์รุ่งนภา คิดคือมังคละรำเพลิน ก็นี่คะของภาคที่ร่วมกันคิด

5. ท่านมีความเห็นอย่างไรที่มังคละไปออกรายการโทรทัศน์ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มผู้ชม

ก็เป็นทางเลือกที่ดีและค่อนข้างได้ผลนะ

6. ท่านเคยชมรายการคุณพระช่วย ตอน มังคละออร์เคสตราหรือรายการห้องข่าวช่อง 7 สี ช่วงศาสตร์และศิลป์ ตอน การแสดงมังคละ จังหวัดพิษณุโลกหรือไม่ (ในกรณีที่ไม่เคยชมผู้วิจัยได้นำคลิปรายการดังกล่าวให้ชม)

ไม่ได้ชมค่ะ (นำคลิปให้ดู)

7. เนื้อหารายการดังกล่าวได้นำเสนอเกี่ยวกับมังคละถูกต้องหรือไม่หากไม่ถูกต้องควรต้องทำให้ถูกต้องหรือไม่

มันก็ผสมผสานกันได้แหละ แต่คราวนี้การผสมผสานบางที่ต้องดูรูปแบบของการแสดงด้วย ที่นี้ก็ไม่ได้เห็นว่าเป็นยังไง ก็ไม่ผิดอะค่ะ เพราะว่าบางที (ไอ....) เหมือนกับแสดงให้คนต่างชาติ

ดูอะไรอย่างนี้ เขาอยากเห็นผลสมณสถาน เพราะว่ารายการคุณพระช่วยต้องการความแปลกใหม่ไม่ได้ เจาะจงเอาพื้นบ้านอย่างเดียว

8. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรที่รายการโทรทัศน์ได้เข้ามามีส่วนทำให้มังคละเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

ในส่วนตรงนี้ก็ีผลมาก ทำให้คนสนใจและรู้จักมังคละในจังหวัดพิษณุโลกมากยิ่งขึ้น

9. ท่านคิดว่าควรใช้สื่อหรือช่องทางการสื่อสารใดในการทำให้มังคละสามารถเข้าถึงกลุ่มบุคคลทั่วไปโดยเฉพาะเยาวชนรุ่นใหม่ได้

โทรทัศน์และสื่อใหม่อย่างในปัจจุบันก็มีหลายสื่อทั้งอินเทอร์เน็ต โซเชียลต่างๆ

10. ท่านคิดว่ามังคละจะได้รับการถ่ายทอดอย่างไร ถึงจะสามารถดำรงอยู่ได้ในอนาคต

โดยปกติของชมรมก็จะมีโครงการสืบทอด สืบทอดการแสดงและพื้นบ้านมังคละ ซึ่งเป็นโครงการหนึ่งที่จัดตั้งไว้และจะมีโครงการที่เป็นโครงการมังคละสัญจรที่ต้องการให้คนในแถบภูมิภาครู้จักมังคละมากขึ้น เพราะว่าการแสดงมังคละจะมีแค่พิษณุโลก สุโขทัยและอุดรดิตถ์ กำแพงเพชร เท่านั้น ก็เลยจัดตั้งขึ้นปีละครั้ง ส่วนใหญ่จะไปภาคเหนือขึ้นไปไม่ได้ลงไปภาคกลาง ปีที่แล้วไปเพชรบูรณ์ ปีก่อนไปเชียงใหม่ อย่างที่เชียงใหม่เขาไม่เคยเห็น โดยเราเจาะจงไปที่โรงเรียน ชวนเด็กเข้าร่วมกิจกรรม เด็กก็ให้การตอบรับดี มีการเข้าร่วมกิจกรรมดี อย่างปีที่แล้วไปเพชรบูรณ์ ก็มีนิสิตที่เรียนปัจจุบันปี 1 เขาเห็นจากการไปชมรมมังคละก็เข้าชมรมกับเราเหมือนกัน เหมือนเป็นการไปเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยด้วย

11. ท่านมีข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติมหรือไม่

ไม่มีค่ะ

ย้วน เขียวเอี่ยม

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อการผลิตซ้ำสื่อพื้นบ้านมังคละจังหวัดพิษณุโลก (ผู้ให้ข้อมูลหลักวงมังคละ)

1. ในฐานะที่เป็นหัวหน้าวงมังคละ ท่านมีความสนใจมังคละเป็นการส่วนตัวหรือเป็นการสานต่อจากครอบครัวหรือได้รับแรงบันดาลใจมาจากใคร

ก็เล่นมืงานทั้งงานใหญ่ ไปทั่วหมด ไปเชียงใหม่ เชียงใหม่ เดิมก็เป็นพระ หลวงพ่ออ้วน เป็นพระที่ถ่ายทอดมานะ และมาถ่ายทอดพ่อ พ่อก็มาสอน สอนเพลงเยอะอะอะไรก็ได้หมด เริ่มต้นอายุ 14 ปีเล่นมาเรื่อยๆ ถึงปัจจุบัน

2. มังคละกลายเป็นอาชีพของครอบครัวท่านได้อย่างไร

ก็เป็นอาชีพเสริมอีกอาชีพหนึ่ง ซึ่งจริงๆ ก็ทำไรทำนา

3. เนื้อหาในการเผยแพร่มังคละประกอบไปด้วยอะไรบ้าง

เครื่องดนตรีมันก็มีไม้ที่ขึ้น มีกลอง 2 ลูกนะเดิมนะ เดี่ยวนี้เสริมอีกสามลูก กลองยืน 2 ลูก กลองหลอน 1 ลูก สามลูก ส่วนเพลงมีเยอะ (อยู่ในเอกสารที่ให้) ชื่อเพลงก็อยู่ในเอกสาร

4. สถานที่หรือช่องทางในการเผยแพร่มังคละมีอะไรบ้าง

แสดงเยอะ เมื่อก่อนไปกรุงเทพทุกปี ไปกับพวกประโยชน์ ไป ไปโรงแรม ที่เขาประชุม ของในหลวง โรงแรมยาวแค่นี้ ไปนอน มีแสดงต่อหน้าพระที่นั่ง ไปทั่วแหละถ้ามีงานก็เอาพวกที่อยู่ตามบ้านเล่น สอนเด็กตามโรงเรียน อย่างในชุมชนก็ โรงเรียนอินทภูติพิทยา

5. คนกลุ่มใดที่ขอหรือสนใจชมมังคละของวงท่านบ้าง

ชาวบ้าน เด็กๆ ในชุมชนแหละ

6. ปัจจุบันมังคละในจังหวัดพิษณุโลกมีสภาพเป็นอย่างไรต่อสังคม

วงชาวบ้านก็เริ่มหายไปหลายวง ก็เล่นกันตามบ้าน เด็กๆ เล่นๆ แล้วก็แตกวงแยกย้ายไปทำงานกันหมด

7. มังคละมีบทบาทอย่างไรต่อสังคมของท่านรวมถึงได้มีบทบาทอย่างไรในสังคมระดับประเทศในยุคที่เกิดกระแสโลกาภิวัตน์และวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาครอบงำ ความคิดวิถีชีวิตโดยเฉพาะเยาวชนไทย

ก็มีบทบาทในการแสดงตามงานบุญ กลี้น ผ่าป่า ขึ้นบ้านใหม่ เมื่อก่อนเด็กสนใจ มาเล่น เดี่ยวนี้มันเรียนจบมันก็ไปทำงานแล้วพวกข้าราชการ แล้วก็โรงเรียนต่างๆ ในจังหวัดพิษณุโลกก็เคยไปสอน

8. ท่านคิดว่ามังคละประสบปัญหาอย่างไรท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมโลกาภิวัตน์ที่เข้ามากระทบกับชุมชนของท่าน

มันก็มีบ้างนะ

9. มังคละในความคิดของท่านเป็นสื่อพื้นบ้านที่ทำหน้าที่อะไรสำคัญและมีหน้าที่อื่นๆ อีกหรือไม่อย่างไร

ก็ต้อนรับเจ้านาย แยกบ้านแขกเมือง การท่องเที่ยว การส่งเสริมวัฒนธรรม

10. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรที่รายการโทรทัศน์ได้เข้ามามีส่วนทำให้มังคละเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

มันก็เผยแพร่ไปเรื่อยๆ ก็ดี

11. ท่านเคยชมรายการคุณพระช่วย ตอน มังคละออร์เคสตราหรือรายการห้องข่าวช่อง 7 สี ช่วงศาสตร์และศิลป์ ตอน การแสดงมังคละจังหวัดพิษณุโลกหรือไม่ (ในกรณีที่ไม่เคยชมผู้วิจัยได้นำคลิปรายการดังกล่าวให้ชม)

เคยชมบ้าง

12. เนื้อหารายการดังกล่าวได้นำเสนอเกี่ยวกับมังคละถูกต้องหรือไม่หากไม่ถูกต้องควรต้องทำให้ถูกต้องหรือไม่

ได้ ก็คิดประยุกต์ขึ้นใหม่ได้ ต้องผสมแบบดั้งเดิมด้วย

13. ท่านคิดว่าควรใช้สื่อหรือช่องทางการสื่อสารใดในการทำให้มังคละสามารถเข้าถึงกลุ่มบุคคลทั่วไปโดยเฉพาะเยาวชนรุ่นใหม่ได้

เด็กก็มาที่บ้าน แต่เดี๋ยวนี้ไม่มาละ

14. ท่านคิดว่ามังคละจะดำรงอยู่อย่างยั่งยืนได้อย่างไร

ก็จะส่งเสริมกันเรื่อยเพราะเป็นวัฒนธรรมไทย มันจะสืบทอดไป ผมเล่นจาก 14 จนปัจจุบันก็ 80 กว่าแล้ว (หัวเราะ) อย่างในวงก็มีกัน 8 คน พอมีงานประจำปีก็จะมารวมตัวกัน พอไม่มีงานก็แยกย้ายกันไปทำงาน คนดีก็ไม่ค่อยมี

15. มีข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติมหรือไม่อย่างไร

เด็กสอนง่าย คนโตสอนยาก ต้องเริ่มที่เด็ก ต้องส่งเสริมกันแต่ตอนนี้ในวงก็ไม่มีใครสืบสานต่อละ ลูกหลานเล่นเป็นจะมาเล่นเฉพาะออกงาน แต่ถ้าให้มาสอนต่อจริงๆ คงไม่มีแล้ว แล้วตอนนี้ก็มีชมรมแล้วก็จะประสานงานกันผ่านชมรมดนตรีพื้นบ้านมังคละ จังหวัดพิษณุโลก

ณัฏ ทงอินทร์

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อการผลิตซ้ำสื่อพื้นบ้านมังคละจังหวัดพิษณุโลก (ผู้ให้ข้อมูลหลักวงมังคละ)

1. ในฐานะที่เป็นหัวหน้าวงมังคละ ท่านมีความสนใจมังคละเป็นการส่วนตัวหรือเป็นการสานต่อจากครอบครัวหรือได้รับแรงบันดาลใจมาจากใคร

ครอบครัวเลยละ จากพ่อเลย เราเป็นเด็กก็เล่นอยู่กับพ่อ พ่อเล่นทุกอย่าง กลองยาวก็เล่น หนังตะลุง ลิเก เล่นหมด ตามเขาไปเล่น ตั้งแต่ 6-7 ขวบ แต่มาเล่นจริงๆ ก็ 10 ขวบ

2. มังคละกลายเป็นอาชีพของครอบครัวท่านได้อย่างไร

ก็ไม่ใช่เป็นอาชีพหลักของครอบครัว มีไว้เล่นตามฤดูกาล อาชีพหลักๆ ก็ทำนา มังคละเล่นตามเทศกาล

3. เนื้อหาในการเผยแพร่มังคละประกอบไปด้วยอะไรบ้าง

มันก็มีปี มังคละ กลองยาว ช้อง กลองใหญ่ รำมะนา เต็มที่ 12 ชิ้น กลองไม่จำกัด ส่วนเพลงก็มีหลายเพลง เพลงครู (ไม้หนึ่ง ไม้สอง ไม้สาม ไม้สี่) เพลงเล่น ก็มีหลาย เช่น แม่ม้า ยนม ยานกระตกแป้ง สาวน้อยประแป้ง เพลงรำเวียนเทียน เวียนโบสถ์ กระทั่งกินโปรง เพลงไม่มีเนื้อร้อง สมัยก่อนเขามี ที่พ่อเล่น ก็เล่นรำกันได้ทุกท่า การเล่นจะเป็นจังหวะยี่ด จังหวะเป็นหลัก ถ้าผิดสี่ จังหวะ จะเข้ากันไม่ได้เลย เข้ากันไม่ได้เลย 1 2 3 4 จะเป็นเพลงอะไรก็จะต้องได้สี่จังหวะ ทำรำก็ต้องเข้าจังหวะ มีหลายท่าแต่ก็ลืมไปแล้ว มันนานมาแล้วจะมีท่ารำจากวิทยาลัยครู

4. สถานที่หรือช่องทางในการเผยแพร่มังคละมีอะไรบ้าง

ผมก็เคยไปวิทยาลัยครู มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ก็เคยไป เอาคนไปเต้น ไปรำ สมัยนั้นยังจำทำได้ ตอนนี้อายุสามปีแล้วเพราะร่างกายไม่ไหว มีประกวดสงกรานต์ งานต้อนรับนานาชาติ สมัยก่อน เคยตีรางวัลที่ 3 และก็เคยออกรายการโทรทัศน์สมัยก่อนนอกจากนี้ยังสอนให้ความรู้กับเด็กที่โรงเรียนชุมชนที่ 11 วัดสุวรรณประดิษฐ์ในชุมชนและโรงเรียนเกษตรบ้านกว้างสอนวิธีการตีกลอง ส่วนครูที่โรงเรียนจะเป็นคนคิดท่ารำให้นักเรียน

5. คนกลุ่มใดที่ชอบหรือสนใจชมมังคละของวงท่านบ้าง

มีๆ ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มชาวบ้านในชุมชน รุ่นใหม่ไม่ค่อยเอากันหรอก

6. ปัจจุบันมังคละในจังหวัดพิษณุโลกมีสภาพเป็นอย่างไรต่อสังคม

สภาพมันก็จะหายกันไปอยู่ ไม่มีใครฟื้นฟู ไม่มีใครต่อ หายไปเยอะ

7. มังคละมีบทบาทอย่างไรต่อสังคมของท่านรวมถึงได้มีบทบาทอย่างไรในสังคมระดับประเทศในยุคที่เกิดกระแสโลกาภิวัตน์และวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาครอบงำ ความคิด วิถีชีวิต โดยเฉพาะเยาวชนไทย

มังคละถ้าคนเป็นก็ดี คนชอบ คนดีเล่น ดีเพลงดีดี เข้ากัน มันน่าตื่นเต้น อย่างดนตรีต่างประเทศที่เข้ามาก็มีผลกระทบเหมือนกัน มันมีอิทธิพลกับเด็กเด็กมันก็ชอบ มาให้สอน บางงานก็เอาเด็กไปเล่นด้วย

8. ท่านคิดว่ามังคละประสบปัญหาอย่างไรท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมโลกาภิวัตน์ที่เข้ามากระทบกับชุมชนของท่าน

ปัญหาใหญ่ๆ เลยคือไม่มีบุคลากรตัวเล่น ไปเรื่อย ไม่มีคนเล่น คนเล่น ปีกับมังคละหาคนเล่นยาก คนดีได้แต่บางทีก็ไม่เข้าจังหวะ

9. มังคละในความคิดของท่านเป็นสื่อพื้นบ้านที่ทำหน้าที่อะไรสำคัญและมีหน้าที่อื่นๆ อีกหรือไม่อย่างไร

ให้ความรู้ เราเล่นไป คนก็ชอบมาเต้นมารำ สร้างความสามัคคีในชุมชน ตอนนี้นั้นก็เข้าไปสถานศึกษาแล้ว

10. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรที่รายการโทรทัศน์ได้เข้ามามีส่วนทำให้มังคละเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

มันก็ดี ให้โลกรู้ มันให้รู้จักเรามากขึ้น แต่ก่อนมังคละก็เหมือนสติงย่อนยุค (หัวเราะ)

11. ท่านเคยชมรายการคุณพระช่วย ตอน มังคละออร์เคสตราหรือรายการห้องข่าวช่อง 7 สี ช่วงศาสตร์และศิลป์ ตอน การแสดงมังคละจังหวัดพิษณุโลกหรือไม่ (ในกรณีที่ไม่เคยชมผู้วิจัยได้นำคลิปรายการดังกล่าวให้ชม)

เคยๆ

12. เนื้อหารายการดังกล่าวได้นำเสนอเกี่ยวกับมังคละถูกต้องหรือไม่หากไม่ถูกต้องควรต้องทำให้ถูกต้องหรือไม่

มันก็ถูกนะ ลุงโยชนก็มาเรียนกับลุงนี้แหละสมัยก่อน แลกเปลี่ยนความรู้กัน การแสดงก็สามารถปรับเปลี่ยนได้ ร้องเพลง ตามจังหวะกลอง

13. ท่านคิดว่าควรใช้สื่อหรือช่องทางการสื่อสารใดในการทำให้มังคละสามารถเข้าถึงกลุ่มบุคคลทั่วไปโดยเฉพาะเยาวชนรุ่นใหม่ได้

ก็เข้าชมรม จำโยชนเป็นหัวหน้าชมรม แต่ตอนนี้ไม่ได้ติดตามมาสามสี่ปีละ จะเป็นตัวกระจายข่าวสารได้มากที่สุด ตอนนี้ก็เลิกเล่นแล้ว แต่ก็มีเยาวชนเข้ามาขอข้อมูลทุกปี

14. ท่านคิดว่ามังคละจะดำรงอยู่อย่างยั่งยืนได้อย่างไร

อยู่ที่สื่อด้วย ถ้าเขาช่วยเราก็ออยู่ได้ ถ้าหากว่าการศึกษาไปได้ก็ดีนำไปให้ทั่วตำบล อำเภอ

15. มีข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติมหรือไม่อย่างไร

ถ้าเราเอาไปประยุกต์ เผยแพร่ ต้องทำให้ถูก ต้องดี หนึ่ง สอง สาม สี่ ช้องมี 2 ลูก มุง มุง/ เบง เบง/ ใจะ ตึง ตึง ใจะ/ ตึง ตึง ใจะ/ มันก็จะจบพอดีนะ อย่างเพลงยาวยาว ก็ ใจะ ใจะ ตึง/ ตึง ใจะ ใจะ ตึง ใจะ /ใจะ ตึง/ ตึง ใจะ ใจะ/ ต้องลงให้ได้แบบนี้ (สาธิตการตีกลอง ด้วยเพลง ไม้สี่ เพลงรำแม่ม้ายกระทกแป้ง เวียนโบสถ์ เวียนเทียน) ไว้ใช้งานบวช

เด็กชายคณิน จาดศรี

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อการผลิตซ้ำสื่อพื้นบ้านม้งคณะจังหวัดพิษณุโลก
(เด็กและเยาวชน)

1. รู้จักม้งคณะได้อย่างไร

คุณครูบอก อิม เออ คุณครูธีรภัทร (เจียบ หัวเราะ) ที่สอนม้งคณะบอก มาเผยแพร่ให้
พวกเราได้รู้

2. ถ้ากล่าวถึงม้งคณะนึกถึงอะไร

กลอง กรับเล็ก กรับใหญ่ โกร๊ก ช้องหมู รำมะนา

3. เคยได้รับบทบาทหรือแสดง เป็นนักดนตรีในวงม้งคณะบ้างหรือไม่อย่างไร

ตีกลอง ตีโกร๊ก ตีฉิ่ง ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่

4. เริ่มต้นเรียนม้งคณะในวิชาอะไร

ชมรมครับ ครับ เรียนมานานแล้วครับประมาณ 4 ปีที่โรงเรียนนี้ครับ

5. เคยชมการแสดงม้งคณะที่ใดบ้าง (ถ้าเคยชมตอบคำถามข้อ 6)

เคยครับ ที่วัดจอมทองครับ

6. การชมม้งคณะในโรงเรียนแตกต่างจากการชมม้งคณะในสถานที่อื่นๆอย่างไร

ไม่แตกต่างครับ (นั่งนิ่งและอมยิ้ม) เวลาโชว์ก็จะโชว์เป็นขบวน กับขึ้นบนเวทีครับ เวที
ที่ถนนเด็กเดิน อัมรินทร์ลาภูน จังหวัดแพร่ เวลาแสดงสนุกและตื่นเต้นดีครับ

7. หากไม่ได้เรียนม้งคณะในโรงเรียนจะทำให้รู้จักม้งคณะหรือไม่

ไม่รู้ครับ

8. ชอบม้งคณะหรือไม่

ชอบครับ

9. มีทัศนคติอย่างไรที่จะทำให้ม้งคณะเป็นที่รู้จักในกลุ่มเยาวชนรุ่นเดียวกันหรือรุ่นใหม่ๆ

ช่วยครับ (ยิ้ม) ช่วยสอนน้องๆเผยแพร่ให้น้องๆ ได้รู้จัก

10. ทุกวันนี้คิดว่าสื่ออะไรมีบทบาทต่อชีวิตตนเองมากที่สุดและอยากให้ม้งคณะถ่ายทอด
ผ่านสื่อใด โปรดแสดงความคิดเห็น

มีครับ มันจะช่วยในการเผยแพร่ได้ ซึ่งคุณครูก็เคยเอาลงใน Youtube

11. มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหรือไม่

อิม ไม่มี

เด็กชายพุทธพิสุทธิ์ บุญมาก

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อการผลิตซ้ำสื่อพื้นบ้านมั่งคั่งจังหวัดพิษณุโลก
(เด็กและเยาวชน)

1. รู้จักมั่งคั่งได้อย่างไร

มีอาจารย์เขาเล่าให้ฟังครับ ว่ามีคนสองคนไปเดินอยู่แถวคันนา และได้ยินเสียงหมุดมั่งคั่งดัง บู๊ๆ และเดินต่อไปได้ยินเสียงการร้อง นกจิกต้นไม้ เสียงธรรมชาติของสัตว์ต่างๆ

2. ถ้ากล่าวถึงมั่งคั่งนึกถึงอะไร

นึกถึงกลอง กรับ การละเล่น การแสดง มี ก็มีโก๊กรัก มีกลอง มีฉิ่งฉาบ และฆ้อง และก็มีพวกรำมะนา

3. เคยได้รับบทบาทหรือแสดง เป็นนักดนตรีในวงมั่งคั่งบ้างหรือไม่อย่างไร

เป็นคนตีฉาบ กลองก็เคยตี เล่นมา 2 ปี เวลาเล่นก็จะเล่นไม้ตี นมยาน แล้วก็คางคก เคียดเขี้ยว แล้วก็ไม้หนึ่งแฉนี้ ส่วนใหญ่ก็จะเคยไปงานบวช ถนนเด็กเดิน

4. เริ่มต้นเรียนมั่งคั่งในวิชาอะไร

ชมรมครับ สมัครใจมาเอง ก็จะเรียนตอนชั่วโมงสุดท้ายของแต่ละสัปดาห์

5. เคยชมการแสดงมั่งคั่งที่ไหนบ้าง (ถ้าเคยชมตอบคำถามข้อ 6)

เคยครับ แถวๆ บ้านที่สุโขทัย

6. การชมมั่งคั่งในโรงเรียนแตกต่างจากการชมมั่งคั่งในสถานที่อื่นๆ อย่างไร

ก็มีการเขาไม้ไซไม้ และไม่มีกลองโก๊กรัก

7. หากไม่ได้เรียนมั่งคั่งในโรงเรียนจะทำให้รู้จักมั่งคั่งหรือไม่

ไม่รู้จ้ครับ

8. ชอบมั่งคั่งหรือไม่

ชอบครับ

9. มีทัศนคติอย่างไรที่จะทำให้มั่งคั่งเป็นที่รู้จักในกลุ่มเยาวชนรุ่นเดียวกันหรือรุ่นใหม่ๆ

ก็บอกว่าให้รักษามั่งคั่งให้ได้ดี จะได้สืบทอดต่อไป เพราะเป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียนของจังหวัด

10. ทุกวันนี้คิดว่าสื่ออะไรมีบทบาทต่อชีวิตตนเองมากที่สุดและอยากให้มั่งคั่งถ่ายทอดผ่านสื่อใด โปรดแสดงความคิดเห็น

มากครับ ผมก็มี Facebook แต่ไม่เคยเอาลงแต่ก็สนใจครับ

11. มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหรือไม่

ไม่มีครับ

เด็กหญิงสโรชา ทับเนร

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อการผลิตซ้ำสื่อพื้นบ้านมั่งคละจังหวัดพิษณุโลก
(เด็กและเยาวชน)

1. รู้จักมั่งคละได้อย่างไร

จากโรงเรียนนี้ค่ะ ได้เข้าร่วมชมรม มา 5 ปีได้นะคะ

2. ถ้ากล่าวถึงมั่งคละนึกถึงอะไร

ก็มีกลองมั่งคละค่ะ มีนางรำ (ยิ้ม)

3. เคยได้รับบทบาทหรือแสดง เป็นนักดนตรีในวงมั่งคละบ้างหรือไม่อย่างไร รำค่ะ

4. เริ่มต้นเรียนมั่งคละในวิชาอะไร

เป็นชมรมค่ะ อาสาสมัครเข้ามาค่ะ

5. เคยชมการแสดงมั่งคละที่ใดบ้าง (ถ้าเคยชมตอบคำถามข้อ 6)

เคยค่ะ

6. การชมมั่งคละในโรงเรียนแตกต่างจากการชมมั่งคละในสถานที่อื่นๆ อย่างไร

โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันออก (นั่งนี่) ก็คล้ายๆ กันไม่ต่างกันมาก

7. หากไม่ได้เรียนมั่งคละในโรงเรียนจะทำให้รู้จักมั่งคละหรือไม่

ก็ ก็คงไม่รู้จักค่ะ

8. ชอบมั่งคละหรือไม่

ชอบค่ะ

9. มีทัศนคติอย่างไรที่จะทำให้มั่งคละเป็นที่รู้จักในกลุ่มเยาวชนรุ่นเดียวกันหรือรุ่นใหม่ๆ

ก็เผยแพร่ (ยิ้ม)

10. ทุกวันนี้คิดว่าสื่ออะไรมีบทบาทต่อชีวิตตนเองมากที่สุดและอยากให้มั่งคละถ่ายทอด ผ่านสื่อใด โปรดแสดงความคิดเห็น

มีค่ะ (เงิบ คิด) ก็คิดเพื่อเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมมั่งคละต่อไป

11. มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหรือไม่

ก็อยากให้รุ่นน้องได้มาร่วมเข้าชมรมมั่งคละเพื่อจะได้ช่วยสืบสานต่อไป

เด็กหญิงวิภากรานต์ วิชาศึกษา

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อการผลิตซ้ำสื่อพื้นบ้านมังคละจังหวัดพิษณุโลก
(เด็กและเยาวชน)

1. รู้จักมังคละได้อย่างไร

(ยิ้ม) ก็อาจารย์บอกนิดหน่อยค่ะ แต่มั่นนานมากแล้ว จำไม่ได้ค่ะ

2. ถ้ากล่าวถึงมังคละนึกถึงอะไร

ก็มีกลอง กลองยี่น กลองหลอน แล้วก็ฉาบยี่น ฉาบหลอน โกร๊ก ช้อง กรับ ส่วนเพลง มีไม้ตี
ไม้หนึ่ง สาวน้อยประแป้ง คกเคียดเขี้ยว

3. เคยได้รับบทบาทหรือแสดง เป็นนักแสดงในวงมังคละบ้างหรือไม่อย่างไร

รำและกิติช้องค่ะ เล่นมา 5 ปี แล้วค่ะ

4. เริ่มต้นเรียนมังคละในวิชาอะไร

ชมรมค่ะ ชมรมดนตรีพื้นบ้านมังคละ สอนโดยอาจารย์ศิริประภา โพธิ์อาศัย

5. เคยชมการแสดงมังคละที่ไหนบ้าง (ถ้าเคยชมตอบคำถามข้อ 6)

เคยค่ะ มีหลายโรงเรียน

6. การชมมังคละในโรงเรียนแตกต่างจากการชมมังคละในสถานที่อื่นๆ อย่างไร

โรงเรียนไรอะ หนูนึกไม่ออก หลายโรงเรียนค่ะ แต่เคยดูมังคละวงทองอยู่ มั่นก็ไม่ค่อย

ต่างนะค่ะ

7. หากไม่ได้เรียนมังคละในโรงเรียนจะทำให้รู้จักมังคละหรือไม่

ไม่รู้เลยค่ะ

8. ชอบมังคละหรือไม่

ชอบค่ะ

9. มีทัศนคติอย่างไรที่จะทำให้มังคละเป็นที่รู้จักในกลุ่มเยาวชนรุ่นเดียวกันหรือรุ่นใหม่ๆ

ความสำคัญมากค่ะเพราะจะได้สืบสานวัฒนธรรมนี้ต่อไปค่ะ

10. ทุกวันนี้คิดว่าสื่ออะไรมีบทบาทต่อชีวิตตนเองมากที่สุดและอยากให้มังคละถ่ายทอด

ผ่านสื่อใด โปรดแสดงความคิดเห็น

ทางอินเทอร์เน็ต

11. มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหรือไม่

ก็อยากให้พวกพี่ๆ น้องๆ มาสืบสานกันต่อไป

เด็กชายวสันต์ เมฆอินทร์

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อการผลิตซ้ำสื่อพื้นบ้านมั่งคละจังหวัดพิษณุโลก (เด็กและเยาวชน)

1. รู้จักมั่งคละได้อย่างไร

ก็เข้ามาในโรงเรียน เห็นพี่พี่ที่ที่แล้วเล่น อยากลองเล่นดูบ้างครับ ส่วนประวัติ มีท่านอะไรก็ไม่รู้ครับ มาตรงวัดสักได้น้ำมันได้ยินเสียงกลองมั่งคละและจุดฟ้งและให้วงมั่งคละตีให้ฟัง มี 2 เพลงคือ คกเคียดเขี้ยวกับสาวน้อยปะแป้ง

2. ถ้ากล่าวถึงมั่งคละนึกถึงอะไร

กลอง โกร๊ก ช้องครับ

3. เคยได้รับบทบาทหรือแสดง เป็นนักดนตรีในวงมั่งคละบ้างหรือไม่อย่างไร

ตีโกร๊กครับ เล่นมา 3 ปีครับ เคยไปแสดงนอกจังหวัด โดยติดต่อภายในโรงเรียนไปกาญจนบุรี นครสวรรค์ กรุงเทพ

4. เริ่มต้นเรียนมั่งคละในวิชาอะไร

เข้าชมรมครับ

5. เคยชมการแสดงมั่งคละที่ไหนบ้าง (ถ้าเคยชมตอบคำถามข้อ 6)

มีมีวงคนแก่ ที่หมู่ 8

6. การชมมั่งคละในโรงเรียนแตกต่างจากการชมมั่งคละในสถานที่อื่นๆ อย่างไร

แตกต่างกันทีเดียวครับ วงนั้นเค้ามีกลองรำมะนาโรงเรียนนี้ไม่มีครับ

7. หากไม่ได้เรียนมั่งคละในโรงเรียนจะทำให้รู้จักมั่งคละหรือไม่

พอรู้บ้างครับ

8. ชอบมั่งคละหรือไม่

ชอบครับ

9. มีทัศนคติอย่างไรที่จะทำให้มั่งคละเป็นที่รู้จักในกลุ่มเยาวชนรุ่นเดียวกันหรือรุ่นใหม่ๆ

ก็ฝึกและลองถามว่าอยากรู้อะไรไหมจะสอนให้

10. ทุกวันนี้คิดว่าสื่ออะไรมีบทบาทต่อชีวิตตนเองมากที่สุดและอยากให้มั่งคละถ่ายทอดผ่านสื่อใด โปรดแสดงความคิดเห็น

พวกอินเทอร์เน็ต ยุทูปครับ เพราะจะช่วยทำให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

11. มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหรือไม่

มันคืออยู่แล้วครับ แต่อยากให้น้องๆ รุ่นหลังมาเรียนช่วยให้สืบต่อไป

นางสาวกิตติภาภรณ์ รัตนะโศน

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อการผลิตซ้ำสื่อพื้นบ้านมังคละจังหวัดพิษณุโลก (เด็กและเยาวชน)

1. รู้จักมังคละได้อย่างไร

ก็ได้รับจากการถ่ายทอดจากอาจารย์ค่ะและก็มีโครงการถ่ายทอดในชั้นปีทุกปี ได้รับการถ่ายทอดจากอาจารย์รุ่งนภา ฉิมพุมและอาจารย์อนุชาภู ดีเจริญ ซึ่งเป็นชมรมมังคละของนาฏศิลป์ไทย มหาวิทยาลัยนเรศวร เด็กนาฏศิลป์ต้องเข้าทุกคน โดยให้ผู้ที่เชี่ยวชาญมังคละมาถ่ายทอดให้นักศึกษาปีที่ 1

2. ถ้ากล่าวถึงมังคละนึกถึงอะไร

ก็จะมีกลองมังคละเลยค่ะที่เด่น ก็จะมีอะไรอย่างนี้ค่ะ

3. เคยได้รับบทบาทหรือแสดง เป็นนักดนตรีในวงมังคละบ้างหรือไม่อย่างไร

ก็เคยแสดง ค่ะ และมีครูดนตรีมาสอนเล่นเครื่องดนตรี ส่วนทำรำก็จะมีทำ เขาเรียกว่าท่าหมาบางแก้ว เคยไปแสดงถนนนิสิตเดิน ตรงในมหาวิทยาลัยนเรศวร

4. เริ่มต้นเรียนมังคละในวิชาอะไร

ก็แบบว่า เขาต้องการให้สืบทอดต่อไปโดยให้เรียนเข้าชมรมทุกคน

5. เคยชมการแสดงมังคละที่ใดบ้าง (ถ้าเคยชมตอบคำถามข้อ 6)

เคยรู้จักของสุโขทัย

6. การชมมังคละในโรงเรียนแตกต่างจากการชมมังคละในสถานที่อื่นๆ อย่างไร

แตกต่างกันค่ะ ของที่อื่นนี่เขาแบบว่า อึม มั่น หนูก็แบบ เขาเป็นแบบสื่อถึงลักษณะของแต่ละจังหวัดว่ามีอะไรบ้าง วิถีชีวิต โดยถ่ายทอดออกมาในรูปแบบของการรำ

7. หากไม่ได้เรียนมังคละในโรงเรียนจะทำให้รู้จักมังคละหรือไม่

ก็ ถ้าเกิดว่าพูดถึงการแสดงมังคละหนูก็พอรู้จัก เคยศึกษาและได้ยินมาบ้างค่ะ

8. ชอบมังคละหรือไม่

ชอบค่ะ

9. มีทัศนคติอย่างไรที่จะทำให้มังคละเป็นที่รู้จักในกลุ่มเยาวชนรุ่นเดียวกันหรือรุ่นใหม่ๆ

ก็ไปเผยแพร่ค่ะ โดยจะถ่ายทอดให้รุ่นน้องๆ ต่อไป

10. ทุกวันนี้คิดว่าสื่ออะไรมีบทบาทต่อชีวิตตนเองมากที่สุดและอยากให้มังคละถ่ายทอดผ่านสื่อใด โปรดแสดงความคิดเห็น

ก็จะเป็นโซเชียลอย่างนี้ค่ะ เพราะส่วนใหญ่คนก็จะเล่นโซเชียลต่างๆ Youtube

11. มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหรือไม่

นางสาวพิมลศิริ ทองมีมา

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อการผลิตซ้ำสื่อพื้นบ้านมั่งคละจังหวัดพิษณุโลก
(เด็กและเยาวชน)

1. รู้จักมั่งคละได้อย่างไร

รู้จัก รู้จักจากที่โรงเรียนพุทธชินราชค่ะ

2. ถ้ากล่าวถึงมั่งคละนึกถึงอะไร

นึกถึงๆ ดนตรีที่เป็นจุดเด่น มีกลอง โกร๊ก ฉิ่ง และฉาบ ส่วนเพลงอย่างเช่นก็มีเพลง ดนตรีมันก็จะคล้ายๆ กัน ทำร่าก็จะมีแล้วแต่ที่เราคิดขึ้นมา

3. เคยได้รับบทบาทหรือแสดง เป็นนักดนตรีในวงมั่งคละบ้างหรือไม่อย่างไร

เคยได้รับการสืบทอดโดยเล่นดนตรี เล่นกลองสองหน้าและรำค่ะ อย่างจังหวัดพิษณุโลก ครูเขาก็จะประดิษฐ์ทำร่า เช่น ทำหมาบางแก้ว ครูเขาก็จะสอนท่าเราในจังหวัดนั้น แล้วก็จังหวัดพิษณุโลกมีดอกป๊อปเป็นสัญลักษณ์ก็จะทำท่าเด็ดดอกป๊อป (สาธิตการรำให้ดู)

4. เริ่มต้นเรียนมั่งคละในวิชาอะไร

ชมรมมั่งคละจากโรงเรียนและวิชาเรียน ส่วนในมหาวิทยาลัยจะไม่มีในวิชาเรียน มีในชมรม ชื่อชมรมมั่งคละ มั่งคละขอแก้วชื่อเรียกของการแสดงนั้นๆ ซึ่งก็อยู่ในชมรมนี้

5. เคยชมการแสดงมั่งคละที่ใดบ้าง (ถ้าเคยชมตอบคำถามข้อ 6)

ก็เคยแต่ในจังหวัดพิษณุโลกไม่เคยเห็นในที่อื่น

6. การชมมั่งคละในโรงเรียนแตกต่างจากการชมมั่งคละในสถานที่อื่นๆ อย่างไร

ก็ไม่แตกต่างมากนัก

7. หากไม่ได้เรียนมั่งคละในโรงเรียนจะทำให้รู้จักมั่งคละหรือไม่

รู้จักค่ะ เพราะว่ามั่งคละเป็น เป็นส่วนหนึ่งของจังหวัด เป็นแบบว่าเป็นต้นกำเนิดของมั่งคละเป็นอัตลักษณ์ของจังหวัด

8. ชอบมั่งคละหรือไม่

ชอบค่ะ

9. มีทัศนคติอย่างไรที่จะทำให้มั่งคละเป็นที่รู้จักในกลุ่มเยาวชนรุ่นเดียวกันหรือรุ่นใหม่ๆ

ก็ต้องช่วยกันสืบทอดต่อกันไปเป็นรุ่นๆ ค่ะ

10. ทุกวันนี้คิดว่าสื่ออะไรมีบทบาทต่อชีวิตตนเองมากที่สุดและอยากให้มั่งคละถ่ายทอดผ่านสื่อใด โปรดแสดงความคิดเห็น

สื่ออินเทอร์เน็ตค่ะและก็โทรทัศน์

11. มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหรือไม่

ก็ ก็อยากให้เป็นแบบว่าช่วยกันสืบทอดต่อกันไปเพื่อที่ดนตรีมังคละเราจะอยู่ต่อไป

นางสาวสุภาคนาง ไชยศรี

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อการผลิตซ้ำสื่อพื้นบ้านมังคละจังหวัดพิษณุโลก (เด็กและเยาวชน)

1. รู้จักมังคละได้อย่างไร

ค่ะที่รู้จักมังคละคือมาเรียนที่พิษณุโลกค่ะ มาในโครงการโควตานาฏศิลป์มาอยู่ในชมรมศิลปะของมหาลัยค่ะ ก็พอได้เข้ามาก็มีโอกาสที่ต้องแสดงคือรำมังคละก็เลยทำให้รู้จักมังคละ เพราะการรำต้องใช้ดนตรี

2. ถ้ากล่าวถึงมังคละนึกถึงอะไร

มัน มังคละก็ถือเป็นดนตรีพื้นบ้าน ก็เหมือนกับว่าเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดพิษณุโลก อืมเกี่ยวกับ ถ้าเป็นเครื่องดนตรีก็จะนึกถึงกลองมังคละกับไม้มังคละเพราะว่าการรำเราต้องใช้กลอง ในการรำใช้ไหมค่ะ ก็จะมีกลองและไม้คือเป็นอุปกรณ์การแสดงเลยทำให้รู้จักเครื่องดนตรี ถ้าเพลงก็จะเป็นเพลงมังคละโดยตรง มังคละรำเดิน

3. เคยได้รับบทบาทหรือแสดง เป็นนักดนตรีในวงมังคละบ้างหรือไม่อย่างไร

ค่ะ เป็นนางรำ นักแสดงอย่างเดียวในมหาวิทยาลัย ที่เทศบาลหรือที่เราได้เชิญไปอะค่ะ

4. เริ่มต้นเรียนมังคละในวิชาอะไร

มาในโครงการโควตานาฏศิลป์มาอยู่ในชมรมศิลปะของมหาวิทยาลัยค่ะ

5. เคยชมการแสดงมังคละที่ได้บ้าง (ถ้าเคยชมตอบคำถามข้อ 6)

อืม ก็จะมีของของ ออ เหมือนกับเป็นกลุ่มกลุ่มของที่อนุรักษ์ที่เหมือนกับว่าดนตรี มังคละเหมือนคนที่ทำงานแล้วรวมตัวอะไรอย่างนี้ค่ะ เค้าก็จะจัดการแสดงที่มหาวิทยาลัย ก็จะมีเด็กที่มาแสดงก็ประมาณนี้ค่ะ

6. การชมมังคละในโรงเรียนแตกต่างจากการชมมังคละในสถานที่อื่นๆ อย่างไร

เพลงก็จะคล้ายๆ กัน แต่ถ้าสมมุติเป็นท่ารำ ถ้าเป็นก็ส่วนมากเป็นเด็กหรือเป็นผู้ใหญ่ ที่เขาไม่ได้เรียนมาทางนี้โดยตรง เขาก็จะเหมือนท่ารำก็ไม่ยากอะไรมากมาย ไม่ยากมากอาจแตกต่างกันบ้างกับที่พวกเรารำ

7. หากไม่ได้เรียนมังคละในโรงเรียนจะทำให้รู้จักมังคละหรือไม่

อืม ก็คงไม่นะอาจจะรู้แต่อาจไม่ได้รู้ถึงขั้นกับว่ามันคืออะไร อาจจะแค่ได้ยินผ่านๆ ว่ามัน คือดนตรีมังคละแต่อาจไม่รู้ว่าเป็นการแสดงของมังคละ

8. ชอบมังคละหรือไม่

ถามว่าชอบไหม ก็คือในฐานะนักแสดงก็ชอบค่ะ เหมือนกับว่า อย่างที่บอกไปอะค่ะว่ามันเป็นการอนุรักษ์ ศิลปะพื้นบ้านของเรา แล้วส่วนตัวเป็นนักแสดงถือว่าเป็นผู้เผยแพร่ ก็ทำให้รู้สึกว่ายิ่งชอบยิ่งตรงกับวัตถุประสงค์ที่เราต้องการ

9. มีทัศนคติอย่างไรที่จะทำให้มังคละเป็นที่รู้จักในกลุ่มเยาวชนรุ่นเดียวกันหรือรุ่นใหม่ๆ

ก็ ตอบยังงี้ดี ก็ (หัวเราะ) ถ้า อิม ก็คือว่า หนึ่งในฐานะที่เราเป็นเยาวชนและเป็นผู้ที่เผยแพร่และก็แสดงก็เหมือนว่าไปประชาสัมพันธ์ให้คนอื่นได้รู้จัก เหมือนเป็นรุ่นน้อง และถ้าเราอยากให้เป็นรูปธรรมมากขึ้นเราก็จะแสดง หรือจัดเป็นเหมือนเป็นนิทรรศการหรือเป็นการแสดงที่เล็กๆ ไม่ต้องใหญ่มาก ก็คือแนะนำเครื่องดนตรี และก็ทำรำ

10. ทุกวันนี้คิดว่าสื่ออะไรมีบทบาทต่อชีวิตตนเองมากที่สุดและอยากให้มังคละถ่ายทอดผ่านสื่อใด โปรดแสดงความคิดเห็น

ก็ ถ้าจะแบบว่าขยายให้คนรู้จักมากขึ้น ที่สำคัญเลยต้องมีการประชาสัมพันธ์ ไม่ว่าจะผ่านทางวิทยุโทรทัศน์ เออ อิม หรือสื่อต่างๆแม้กระทั่งโซเชียล ทางอินเตอร์เน็ตอย่างปัจจุบันนี้มันเกี่ยวข้องกับชีวิตเรามากขึ้นเอาตรงนี้มาเป็นสื่อที่จะช่วยเผยแพร่และก็สื่อบุคคล ปากต่อปาก บอกต่อกันไปเรื่อยๆ ค่ะ

11. มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหรือไม่

ไม่มีค่ะ

นางสาวเสาวคนธ์ ดารา

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อการผลิตซ้ำสื่อพื้นบ้านมังคละจังหวัดพิษณุโลก (เด็กและเยาวชน)

1. รู้จักมังคละได้อย่างไร

ก็เมื่อได้มาเรียนกับอาจารย์แดง อาจารย์แดงก็ได้เผยแพร่และถ่ายทอดทำรำและก็บอกว่ามังคละมันคืออะไร คือเหมือนการรำกลองยาวแต่นี้คือเป็นกลองมังคละ

2. ถ้ากล่าวถึงมังคละนึกถึงอะไร

นึกถึงกลองมังคละค่ะ คือ ก็จะมี คือ หนูไม่รู้ว่ามันเรียกว่าอะไร ช้องมังคละ ทำรำก็จะมีการวงเหลียวหลังส่วนเพลงเวลาเขาตีกลองจะมีจังหวะที่มีช้อง มีกลองเล็กๆ ให้จังหวะ

3. เคยได้รับบทบาทหรือแสดง เป็นนักดนตรีในวงมังคละบ้างหรือไม่อย่างไร

เคยเป็นนางรำค่ะ รำมังคละ เคยไปแสดงต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง ลานวัฒนธรรม

4. เริ่มต้นเรียนมังคละในวิชาอะไร

คือการเข้าโคตนาอนุสติปีละ แล้วก็มีโอกาสได้รำ

5. เคยชมการแสดงมังคละที่ใดบ้าง (ถ้าเคยชมตอบคำถามข้อ 6)

ไม่เคยค่ะ เคยที่นี่

6. การชมมังคละในโรงเรียนแตกต่างจากการชมมังคละในสถานที่อื่นๆ อย่างไร

ไม่มีค่ะ

7. หากไม่ได้เรียนมังคละในโรงเรียนจะทำให้รู้จักมังคละหรือไม่

น่าจะรู้จักในที่นี้หรือในบทเรียน

8. ชอบมังคละหรือไม่

ชอบค่ะ

9. มีทัศนคติอย่างไรที่จะทำให้มังคละเป็นที่รู้จักในกลุ่มเยาวชนรุ่นเดียวกันหรือรุ่นใหม่ๆ

ก็มีการเผยแพร่ ด้วยการนำไปมังคละไปแสดงที่ต่างๆ แล้วอาจจะถ่ายรูปเขียน

บรรยายได้ภาพให้ข้อมูลผู้คนผ่านเฟซบุ๊ก

10. ทุกวันนี้คิดว่าสื่ออะไรมีบทบาทต่อชีวิตตนเองมากที่สุดและอยากให้มังคละถ่ายทอดผ่านสื่อใด โปรดแสดงความคิดเห็น

น่าจะเป็นทางอินเทอร์เน็ตอะค่ะ อาจเป็นทางอินเทอร์เน็ต เฟซบุ๊ก ยูทูบ

11. มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหรือไม่

ไม่มีค่ะ

นายพิเชษฐ์ สุวรรณชัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อการผลิตซ้ำสื่อพื้นบ้านมังคละจังหวัดพิษณุโลก (เด็กและเยาวชน)

1. รู้จักมังคละได้อย่างไร

เพราะว่าผมเป็นเด็กที่เรียนนาฏศิลป์ตั้งแต่มอหนึ่งถึงมอหกอะครับ คลุกคลีกับมังคละมาตลอดครับ

2. ถ้ากล่าวถึงมังคละนึกถึงอะไร

ก็นึกถึงการเกี่ยวพราสาทของหญิงชาย ชาวบ้าน ในการละเล่นครับ ส่วนเครื่องดนตรีก็มีปี่ มีกลองมังคละครับ ด้านประวัติความเป็นมาของมังคละก็ชาวบ้านใช้มายืครับ หลังจากแบบว่าลงแขกเกี่ยวข้าวกันเสร็จแล้วใช่ไหมครับ เขาก็จะมีการละเล่นแบบว่าแบบว่าในการสนุกสนานหลังจากการทำงานเหนื่อยมาแล้ว

3. เคยได้รับบทบาทหรือแสดง เป็นนักดนตรีในวงม้งคละบ้างหรือไม่อย่างไร

อ๋อ เป็นตัวผู้ชายครับในการรำม้งคละ เกี่ยวผู้หญิง ทำรำก็มีอย่างเช่น ทำลึงขุ่มแต่ง และก็ทำแม่ม้าย แม่ม้ายทาแป้ง เพลงก็จะเป็นทำนอง โมง โมง โหม่ง โหม่ง ครับ เคยเล่นกลอง ม้งคละมาบ้างครับมาหลายปีแล้ว ส่วนงานแสดงถ้าอยู่สุโขทัยก็แสดงในอุทยานประวัติศาสตร์ตามงานลอยกระทง และก็ตามงานบวช งานแต่งอะไรอย่างเนี่ยครับ แล้วก็ตั้งแต่มาเรียนที่พิษณุโลกก็ได้ไปที่ลาว งานพิธีเปิดทั่วไปครับ

4. เริ่มต้นเรียนม้งคละในวิชาอะไร

เรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยครับ

5. เคยชมการแสดงม้งคละที่ใดบ้าง (ถ้าเคยชมตอบคำถามข้อ 6)

ก็เป็นศูนย์วัฒนธรรมฯ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่กรุงเทพฯ ส่วนวงในพิษณุโลกเคยชมที่นั่นครับ ที่ศูนย์วัฒนธรรมภาคเหนือตอนล่าง

6. การชมม้งคละในโรงเรียนแตกต่างจากการชมม้งคละในสถานที่อื่นๆอย่างไร

ก็ต่างนะครับ อย่างม้งคละสุโขทัยจะแตกต่างด้านท่ารำ ทางนั้นเขาจะตีการเกี่ยวพาราสีของหนุ่มสาว ส่วนของจังหวัดพิษณุโลกเขาจะต่างกันตรงที่ มันก็เกี่ยวพาราสีแต่ท่าทางจะเป็นแบบว่า อย่างเช่น แม่ม้ายรับแป้ง ของพิษณุโลกจะเล่นดอกไม้ ส่วนทางสุโขทัยจะรับแป้งหรือแต่งครับแบบว่าการทำงานทำนา

7. หากไม่ได้เรียนม้งคละในโรงเรียนจะทำให้รู้จักม้งคละหรือไม่

ก็รู้จักครับ เพราะว่าเห็นตามงานในอุทยาน มันจะมีรับทำขวัญนางาน

8. ชอบม้งคละหรือไม่

ชอบครับ

9. มีทัศนคติอย่างไรที่จะทำให้ม้งคละเป็นที่รู้จักในกลุ่มเยาวชนรุ่นเดียวกันหรือรุ่นใหม่

เราก็อาจจะลงตามโรงเรียนที่เขาสนใจจริงๆ แล้วก็ต่อทำให้เขา ได้รู้จักม้งคละยิ่งขึ้นดีกว่าที่เขารู้แค่พื้นๆ เคยไปสาธิตการสอนที่โรงเรียนสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัยครับ

10. ทุกวันนี้คิดว่าสื่ออะไรมีบทบาทต่อชีวิตตนเองมากที่สุดและอยากให้ม้งคละถ่ายทอดผ่านสื่อใด โปรดแสดงความคิดเห็น

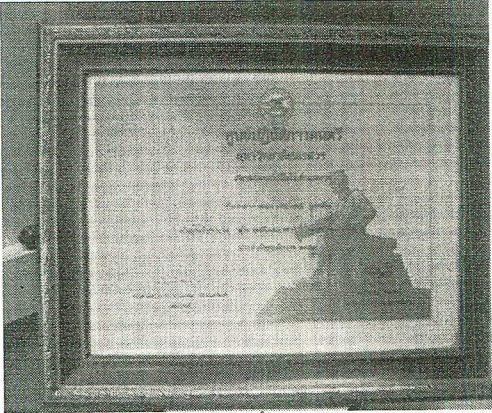
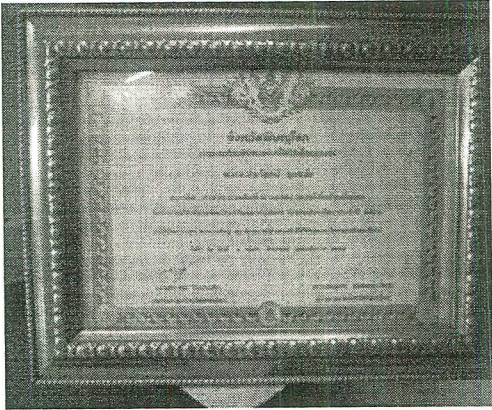
ก็ถ้าเปิดโอกาสให้คนรู้จักจริงๆ ก็อย่างเช่น งานเปิดใหญ่ๆ เปิดกีฬา อย่างจังหวัดสุโขทัยเขาก็จะเชิญมังคละ คนที่เขามาจากต่างที่หลายที่เขาก็จะรู้ถึงมังคละว่ามันเป็นสิ่งที่เขาเชิดชูไว้ อย่างรายการคุณพระช่วยที่นำมังคละไปแสดงในรายการก็ถือว่าเป็นช่องทางที่ช่วยให้คนรู้จักมังคละมากยิ่งขึ้น

11. มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหรือไม่

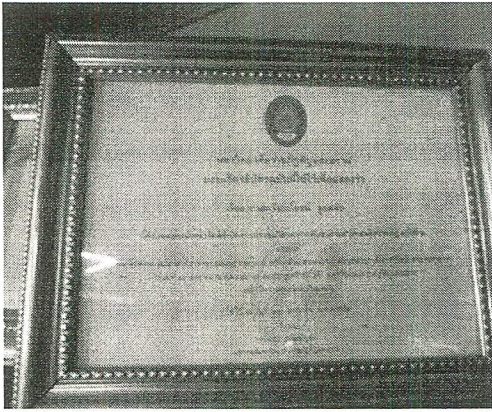
ก็อยากให้เขามองเห็นคุณค่าของมังคละไว้ เพราะว่าปัจจุบันนี้มันจะหาดูได้ยากแล้ว ถ้าเกิดเขาสันนิษฐานจริงๆ มันก็อยู่ต่อไปรุ่นลูกหลานได้ครับ

ภาคผนวก จ ข้อมูลและภาพประกอบวงม้งคละ

ตาราง 3 ข้อมูลและภาพประกอบวงม้งคละ

กลุ่มม้งคละ	รางวัล	อื่นๆ
กลุ่มที่มี สถานภาพ ทางสังคม 1. ม้งคละวง ทองอยู่		
	การประกวดดนตรีพื้นบ้านชิงชนะเลิศ แห่งประเทศไทย	
		
	ชนะเลิศ การประกวดศิลปะการแสดง ปี 2551	
		
	รางวัลในด้านบุคลิกดีเด่นทางวัฒนธรรม ปี	
	2552	

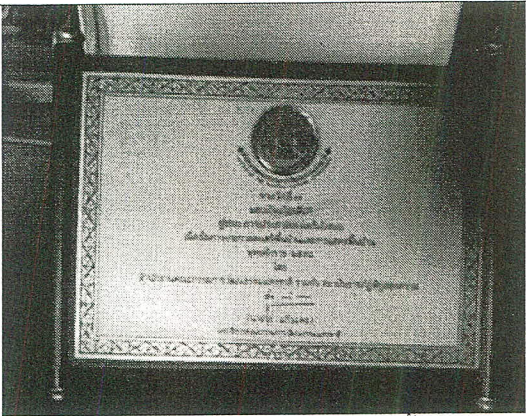
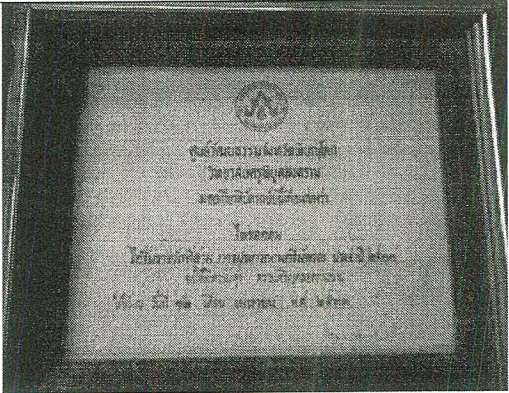
ตาราง 3 (ต่อ)

กลุ่มมังคละ	รางวัล	อื่นๆ
		
	รางวัลศิลปินพื้นบ้าน สาขาช่างฝีมือพื้นบ้าน การทำลองประกอบดนตรีมังคละ ของจังหวัดพิษณุโลก ปี 2553	
		
	รางวัลร่วมแสดงมังคละในพิธีเปิดการประชุม วิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2 ประจำปี 2554	
		
	บัตรสมาชิกหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของจังหวัดพิษณุโลก	
	ถ่ายเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2557	

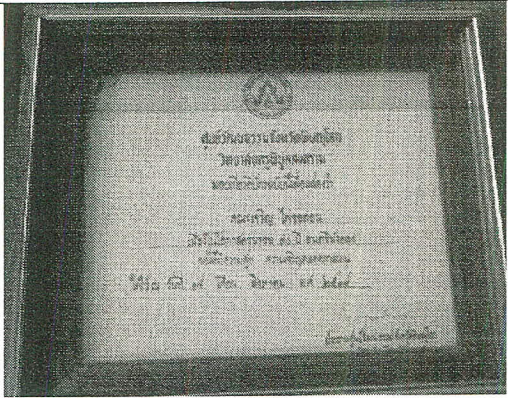
ตาราง 3 (ต่อ)

กลุ่มมังคละ	รางวัล	อื่นๆ
2. มังคละ ช่อแก้ว มหาวิทยาลัย นครสวรรค์	 รางวัลโล่พระราชทาน รองชนะเลิศอันดับ 2 การประกวดโครงการเทิดวีรบุรุษศิลปินปี่พาทย์มอญ	 รำฟุทธบูชานครสวรรค์มังคละประ รำมังคละรำเพลิน

ตาราง 3 (ต่อ)

กลุ่มมั่งคละ	รางวัล	อื่นๆ
กลุ่มที่เป็น ชาวบ้าน 1. คณะพร เมืองพรหม		
	รางวัลที่ 3 ผู้ชนะการประกวดดนตรีพื้นบ้าน และการแสดงพื้นบ้าน พุทธศักราช 2536 ถ่ายเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2557	
2. คณะเจริญไฟ ขอคอน		
	รางวัลที่ 3 การประกวดดนตรีมั่งคละ ปี 2533 จากศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก วิทยาลัยครูพิษณุโลก	

ตาราง 3 (ต่อ)

กลุ่มมังคละ	รางวัล	อื่นๆ
	 รางวัล เนื่องในโอกาสครบรอบ 90 ปี ดนตรีมังคละ จากศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก วิทยาลัยครูพิษณุโลกสงคราม 2534	
	ถ่ายเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2557	

ที่มา: สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชาศิลปกรรมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ภาคผนวก จ ภาพระหว่างการเก็บข้อมูล

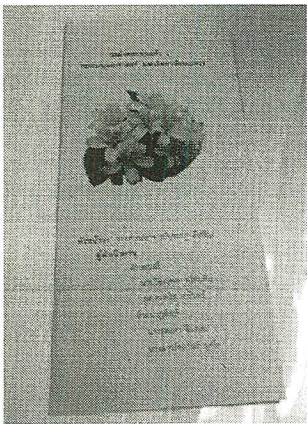
บรรยากาศการเก็บข้อมูล

นักเรียนโรงเรียนเทศบาล 2 วัดคูหาสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก ซ้อมวงม้งคละของชมรมในโรงเรียน

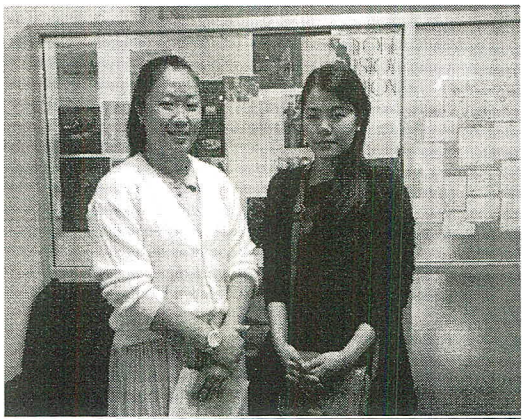
ม้งคละซ่อแก้ว ลงในวารสารมหาวิทยาลัยนเรศวร

แผ่นประชาสัมพันธ์แนะนำม้งคละซ่อแก้ว

ภาพ 37 ภาพระหว่างการเก็บข้อมูล

บรรยากาศการเก็บข้อมูล

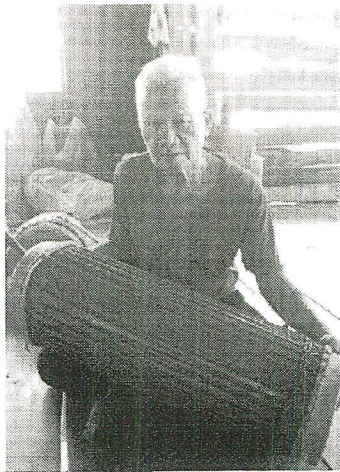
ผู้วิจัยและภริตา เรืองจิรยศ หัวหน้าภาควิชาศิลปการแสดง คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์และที่ปรึกษาชมรมดนตรีและการแสดงพื้นบ้านมั่งคละ

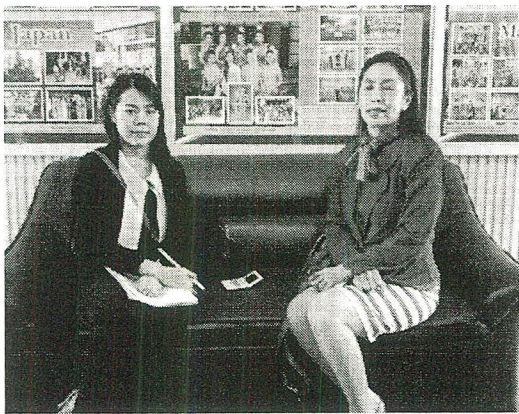
ผู้วิจัย สัมภาษณ์ ย้วน เขียวเอี่ยม หัวหน้าคณะพรเมืองพรหม อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก

ภาพ 37 (ต่อ)

บรรยากาศการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัย สัมภาษณ์ ธนิต ทองอินทร์ หัวหน้าคณะเจริญไฟซอนดอน จังหวัดพิษณุโลก

ผู้วิจัย สัมภาษณ์นิภารัตน์ กาญจนโชติ ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก

อภิธานศัพท์

อภิธานศัพท์

Sender	: ผู้ที่ทำหน้าที่ในการผลิตมังคละ
Channel	: ช่องทางการสื่อสารทุกรูปแบบ อาทิ เวทีการแสดง การแข่งขัน รายการโทรทัศน์ หลักสูตรการศึกษา
Receiver	: ผู้รับสารที่อยู่ในบริบทของช่องทางการสื่อสารนั้นๆ อาทิ กลุ่มผู้ชม มวลชน นักศึกษา นักเรียน
Selective tradition	: ประเพณีการเลือกสรร มังคละแต่อาจมีสื่อพื้นบ้านประเภทอื่นๆ ที่ได้รับการผลิตซ้ำไปแล้วก็ได้
Distribution/ Reproduction process	: กระบวนการถ่ายทอด/กระบวนการ ผลิตซ้ำ ขั้นตอนเริ่มต้นตั้งแต่การคิดดนตรี ทำรำ การเชื่อมโยง เนื้อหาการทำรำและจังหวะของดนตรีรวมไปถึงการหาแนวทาง ใหม่ๆ ที่จะทำให้มังคละได้รับความสนใจจากกลุ่มผู้ชม จน นำไปสู่การผลิตผ่านช่องทางอื่นๆ ไปยังกลุ่มผู้รับสารอื่นๆ ได้
Recorded culture	: สื่อพื้นบ้านที่ได้รับการบันทึกไว้ มังคละที่ได้รับการบันทึก และถ่ายทอดผ่านรูปแบบวิธีการที่หลากหลายจนทำให้เป็นที่ รู้จักในกลุ่มคนภายนอก